

יעקב מלכין

נחצרות

יונה
גיונים

שיר
השירים

אברהם מיכאל פאזן

SONG OF SONGS

PLAY VERSION BY

YAAKOV MALKIN

BASED ON THE PUGET TEXT

YONAH JONES

PLAY WITH POEMS BY

YAAKOV MALKIN

DRAWINGS BY

FELICE PAZNER

COPYRIGHT © 1966 BY YAAKOV MALKIN

HAIFA PUBLISHING COMPANY LTD.

PRINTED BY FAUST & SONS LTD., HAIFA

שיר השירים

גרסת מחזה לתאטרון
מאת: יעקב מלכין
על פי האב פוגיה

יונה ג'ונס

מחזה ושירים
מאת: יעקב מלכין

ציונים
מאת: פליס פזנר

כל הזכויות שמורות למחבר

חיפה, חברה להוצאת ספרים בע"מ

נדפס בדפוס פאוסט ובניו בע"מ, חיפה

פתח דבר לשיר השירים

ברגסון אמר לדיוקנאי של פוג'ה: „האב פוג'ה היה מיוחד בכך שלא התיר לעולם לרעיון כלשהו לעמוד בינו ובין המציאות — — — כאשר דבר עמי בכתבי הקודש היו דבריו נועזים ומקוריים; מסופקני אם היו מתקבלים על דעת התאולוגים, אך ודאי לי שהיו אמת — בשל פשטותם”.

האב פוג'ה היה כומר לאזאריסטי שהשכיל לקרוא בספרות העברית הקלאסית בפכחון נדיר של אוהבי יופי עד זיהויו עם הקדושה. בספרו „שיר השירים” התווה פוג'ה דרך בה נסיתי ללכת במחזה שלהלן — אף שלא נשארתי נאמן לפרטי גרסתו, ואולי משום שלא נשארתי נאמן להם.

בשיר השירים שבתנ"ך — מצא פוג'ה את המחזה שהיה חבוי בו. לשם כך לא נזדקק — כאחרים — לשינוי סדר הפסוקים והמלים. פוג'ה ידע לקרוא. משך דורות חששו אנשים לקרוא בשיר השירים את פשוטו. משך דורות הזהירו בפני אמירתו בבתי המשתה, השמחה, התיאטרון. שיר השירים הוא אחד מכתבי הקודש הנדירים שאין שם הקדוש ברוך הוא נזכר בו. נס נעשה לו לשיר השירים וחכמים שבקשו להצילו מגניזה — פרשוהו כמשל לאהבת הבורא. מאז נתווספה לספרות העולם אחת מיצירות המופת שלו, יצירה אשר בגללה כדאי היה להחיות העברית שבפינו ובפי כל מי היודע לאהוב, כל מי המכיר בגדולה הרוחנית שבאהבת החושים.

כמחזה להצגה בתאטרון

מימי גטה וריגאן ועד מקס ברוד והכוראוגרפים של הפולקלור הישראלי — ראו סופרים ואמנים וחוקרי מקרא רבים את המחזה שבשיר השירים. היו שמנו בו מוטיבים של מיתוס האביב שנדד משך אלפי שנות שירה בתרבויות האגן המזרחי של הים התיכון. היו שמצאו בו הדי המאבק בין אל-אורבני ואציל ובין אל-מרעה ופריזן, הדי השירה והמחזות שהוצגו בחגי אביב ופריה, בפסטיבלים של דינויסוס, בראשית התיאטרון אשר התפתח לצורה הקלאסית של הצגה בעלת שלושה שחקנים ומקהלה. התצורות הדיאלוגיות של שירי הספר הזה, הדמויות המעוצבות בו על ידי הדיאלוג השירי, רעגי ההתנגשות והתמורה, תגובות המקהלה של בנות ירושלים, הרמזים העלילתיים-במתיים שבטקסט — כל אלה מצטרפים לתמונה של מחזה תיאטרלי אשר אולי הוצג בתיאטראות הגדולים שבשירי ישראל הקדומה, ואשר על כל פנים אפשר להציגו בתיאטראות הקטנים יותר של ישראל החדשה.

בתנאי אחד: שנדע לחדש את המסורת העשירה של התיאטרון הקדום של שלוב כל אמנויות הבמה: אמנויות דבור ושירה, משחק ומחול, לחן, צבע וצורה.

שיר השירים — הנו הזמנה למחול. מיליו — טעוני מתח, צליליו — רוויי קצב, כולו — תנועה בכח. שירו — מזוג של תגלית מפתעת של מילים ההופכות רגשות, כעובדות של מציאות חדשה.

כאמור, בחרתי תוך עיצוב גרסת-במה זו של שיר השירים — בדרכו של פוג'ה: להשאיר כל פסוק ומלה במקומם, כבמקור. שעה שאנו מנסים „לא להרשות לרעיון כלשהו לעמוד בינינו ובין המציאות“ — נעלם הצורך בקונבנציה תיאטרלית על מנת למצוא המחזה בטקסט תנכי זה. הוא אינו דומה למחזה בעיני אלה שמחזה הנו לידים רק ספור רציף המתארע בדיאלוגים פרוזאיים והניגר מפיות שחקניו כריר בפי כלביו של פבלוב. מלבדם ידוע לכל כי ספרות התיאטרון של כל הדורות והעידנים — למן העתיקים ועד החדשים ביותר — ידעה מחזות שיריים רבים שמשכייתם טבועה בקטעיות, ועלילתם מרומזת, וצורת בנינם — מיוחדת להם בלבד. מחזות כגון אלה אינם נתנים להגדרה צורנית לפי תכנית מקובלת — במדה שהם הופכים יצירות מופת הם משמשים דגם להגדרות צורניות של מחזות אחרים. חוקי האמנות נקבעים ומשתנים על ידי היוצרים ביצירתם.

גדולתו של שיר השירים — בחייה המתחדשת תמיד של קוראיו, שומעיו וצופיו: ההתחוללות הרגשית-הגותית שבקרבם — שונה בכל דור ודור, בכל עת מאמינים, בכל זוג אוהבים, בכל יחיד המעריך יופי. מלות השיר הזה חיות בנו תמיד — והתקשרויותיהם עם אישיותנו יוצרים תדיר משמעויות חדשות. „תוכנו“, „עלילתו“, „נושאו“, „רעיונו“ — וכל שאר סעיפי שאלוניהם של מורים ומבקרים וחוקרים — נתנים על כן לאינטרפרטציות וואריאנטים שונים ורבים עד אין ספור. כולם נכונים: על כל פנים מבחינתם של הקוראים הנהנים והממחישים את היצירה במונחי אישיותם — ואין בחינה אחרת לכוננותה של אמנות. כל קורא כותב כל יצירה ספרותית מחדש — לפי כשרון קריאתו. כל קורא מעצב דמויותיה לפי דמיונו ומערך הקשיו. ככל שהיצירה גדולה יותר — אוניברסלית יותר — כן רבות ושונות גרסאות קריאתה, או צורות המחשתה בדמיון ועל הבמה. לא זו בלבד שההמחשות מתעשרות מהיצירה ששמשה להם מקור השראה — אלא שהיצירה עצמה מתעשרת (כחיה) בהמחשות אלה. בזה כוחה של יצירת-מופת — להתחדש תמיד, לא להיות לעולם סלעת צורה מסוימת סופית ואחת. לא להיות בעלת משמעות „אמתית“ הנתנת להגדרה מוחלטת.

פתח דבר לשיר השירים

להלן — אחת מגרסאות קריאתו של שיר השירים כמחזה לבמה. אין זה נסיון לנחש צורת שיר השירים כפי ש נכתב — אלא שיר השירים כפי שאפשר לקרואו, כפי שאפשר להציגו.

הדמויות הפועלות במחזה מתאפיינות בשיחות שביניהם:

מחד:

המלך — גבר של נשים, בעלן של עשרות מלכות ופלגשים ועלמות אין מספר. כל מה שהנו — בא לו מידיהן, כולל העטרה. אפריזו — רצף אהבה של בנות ירושלים. בחזרו אחרי אשה הוא מציע: תורים וחרוזים ונקודות של כסף. משמאתהב — אין הוא אלא מלך אסור ברהטים, אפילו אהובתו אינה אלא גלילית קטנה שפגשה בסביבות ארמון הקיץ, בין אבי הנחל, יוצאת במחול המחניים. דברי אהבתו לה — קו הגבול שבין פתוס־כנה וגיחוך — משובצים סוסות מרכבי פרעה, מגדלים של שן וברכות חשבון. אך התאהבותו — גדולה כאהבה.

לעומתו:

הרועה — אהובה של השלומית. בעיניה — הנוצח ודגול מרבבה, בחור כארזים וכולו מחמדים. כל אבר מגופו שקול כנגד גלילי זהב ועשת־שן־מעולפת־ספירים אשר הארמון ואדוניו יכולים להציעם לה. בצהריים מרביץ דודה את צאנו בין עדרי חבריו. אין לו קורות ארזים ורהיטי ברותים להבטיחם לכלתו — אך היא שושנת העמקים ומבכרת לשור עמו מראש שניר וחרמון — מעונות אריות והררי נמרים. דברי אהבתו — ארוטיקה רוויה דמויי תאנה שחנטה פגיה, ועץ־תפוח אשר בצלו חבלתה אמה ובצלו יעוררנה כאשר יפתח השער הנעול הסוגר עליה בגן ארמון הקיץ — הבמה.

וביניהם:

השולמית — נוטרת כרמים האומרת כי לא נטרה את כרמה שלה — אך גפניו סמדר. היא שחורה ונאוה ובעלת חלומות. משראתה את מרכבות־עמה־נדיב לא ידעה נפשה וכיצד עלתה בהן. כך הגיעה לארמון השער הנעול — עתה היא זוכרת את הרועה אהובה הנמצא מן העבר הוא של השער, ומבקשת לחזור אליו. רק אליו. לכל הפצרותיו ופיתוייו של המלך המאהב והעשיר — היא עונה בעדינות החלטית וערמומית של אכרונת גלילית עקשת ובוטחת בנצחון אהבתה. לרועה המגיע מעבר לשער היא מציעה כי יחזור להרי בתר עד שיפוח היום ונסו הצללים — אז יבוא לגנו. בחתוליות מתגרה היא מצטדקת בפני בנות ירושלים החורניות על שזפונה וחנה ובהתוודות המלך כי היא איומה כנגדולת אך חכה הוא כיון טוב — היא מרגיעה אותו באומרה כי כל אלה שמורים לדודה ותשוקתה.

וסביבה על הבמה אשר תפאורתה מרמזת על כותל החלונות והחרכים מחד — ועל השער הנעול מאידך, המקהלה:

בנות ירושלים — תחילה הן מלעיגות ביפה בנשים ומציעות כי תצא בעקבי הצאן אם אמנם טוב לה הרועה ממלכן. אחר — באותה מזיגה רבת־משמעויות של חצרונות מעריצה ואירונית — הן מספרות במלך המולך בזכות אמו ומעשיה הנודעים, בששים גיבורי ישראל ומקיפים את מיטתו ובאהבה שבתוכה. לבסוף — נוגעת אהבתה של השולמית בלבן ובסקרנותן והן מבקשות לדעת מה דודה מדוד. שמעו הלל שלו בפיה — הן רוצות לבקשנו עמה אך השולמית דוחה גם אותן, דודה — הוא רק לה בלבד.

כמחזה להצגה בתאטרון

כאמור לא יומחשו דמויות אלה ולא יומחש (תיאטרלית) שיר-עלילתן שהוא חייהם — אלא בתיאטרון מזוג כל אמנויות הבמה שאינן חייבות בנאמנות היסטורית כלשהי פרט לאמיתו של יוצרן. נותר לנו רק לקוות כי האמנים יתנו צורה תיאטרלית לשיר זה — ולא יבחרו להלביש את הילריקה האוניברסלית במדים הכבדים והמיותרים של פולקלורזים מדברי פרימיטיבי הנחשב משום מה בעיני רבים לסגנון „תנכיי“. תרבות שלמה בישראל — תפתחה בין שני שיאי תרבות עתיקה: מדרום הציויליזציה המצרית אשר מאחוריה ארבעת אלפי שנות התפתחות והתעדנות צורנית ואמנותית, מצפון — מרכזה של אימפריה מסחרית ים תיכונית ששמשה גשר בין אסיה אפריקה ואירופה וכללה אמנים ואומנים שנבחרו לעצב את בית המקדש. הספרות התנכית והיהודית הקדומה — נוצרה, נאמרה, הושרה והוצגה בכל מרכזי התרבות של האגן המזרחי של הים התיכון אשר יצר את הסינטזה התרבותית שלו בפרוח ההלניזם על חופיו. סינטזה זו שמשה בסיס לתרבות אירופי בעידן החדש — תרבות שהחלה לחיות משהחיייתה אותו. עתה חוזרת תרבות אירופה המתפשטת על פני כל היבשות, המשטרים והאיזורים — כולל אזורנו שלנו. תהא זו אילת היסטורית להתגרש מתרבות זו בשם „„החזרה למקורות“ או הנאמנות ל„סגנון התנכיי“. שיר השירים בגרסתו הנוכחית לא נתכוון להיות מוצג בליווי „הו“ ו„הא“ המתיימרים להיות מוסיקה עממית עברית — אף לא בצלצלי ענבלי הגופות הכסויים הבושים בעירום ובאהבה כאילו היה בו בחישובו של עצם האלוהים — עלבון המחיל את שמו. שיר השירים בגרסה זו נתכוון להיות מוצג כיצירה מקורית של אמנות חדישה ונת המאה שלנו — משמע: על-לאומית בצורותיה, אך שואבת מן המקור השלומי והספרותי של הלאום.

האם יש בכל זאת קו עלילתי לתמונות המחזה? — הוא מרומו בדמויות ובשירים ויכול להראות כך: (תמונה 1:) השולמית נדהמת להמצא בגן ארמון הקיץ של שלמה, כמה לדודה, נפגשת בננות ירושלים, דוחה את המלך המפציר בה בלשון הפיתויים החצרונים. (תמונה 2:) חולת אהבת דודה הנעלם היא משביעה לבל נעורר אהבה עד שתפחף. הרועה מופיע ומזמינה עמו — אך השער הנעול מפריד ביניהם, והמלך — מאחורי כותלם. היא מבקשת מדודה שיברח אל ההרים ויחזור לעת ערב. (תמונה 3:) אהבתה בלבוש סיוטיה — היא מחפשת את דודה בשווקים וברחובות. אהבת בנות ירושלים — רצפה אפריון מלכן והן שרות תהלתו כנה וכביכולית. דואט שני אוהביה של השולמית העולה, לידים, על כולן. (תמונה 4:) טרם יעלם מתאונן הרועה כי היא מעין חתום עברו — אך השולמית מבטיחתהו כי יבוא לנגן. (תמונה 5:) משנותרה לבדה היא זוכרת את הלילה בו כמעט היתה שלו — רחוצה ומעורטלת, מתחננת ומתגרה — אך משפתחה לבסוף הדלת — חמק עבר. עתה היא נודדת בסיטו משכבה בלילות — ומחפשת דודה. ברחובות הכוה השומרים ופצעה — חששו כי תטלטל הבנות מבקשות לדעת במה ייחודו של האהוב כל כך — והשולמית מונה אבריו השקולים כנגד כל האוצרות. (תמונה 6:) משחוזר המלך הוא מאוהב, לא מפתה. אינו יכול להישיר אליה מבט מרוב אהבה. כמצטדקת היא מזכירה כיצד נפגשו, במקרה, ליד מרכבתו. אך המלך אסור ברהטים וממליג בנוזמאות ומתוודה ויודי התמר וסנסיניו. באפילו — התמונה ה-7 — נפתחים השערים. השולמית חוזרת אל דודה וחבריו והכל שרים שירת נצחון האהבה אשר נהרות לא ישטפוה — ומשלבים שירי ילדות על האחות הקטנה, שירי דודאים ומגדים אשר השולמית צפנה לדודה. כרמה שלה — לפניה. האלף — יהיה לשלמה. הברים יקשיבו לקולה ויבקשו כי תוסיף ותשיעם — אך היא תעזוב את הבמה רדופה ורודפת אחר דודה ומזרתו כי ידמה לעופר האיילים על הרי בשמים

שיר השירים

תמונה

ראשונה

השולמית:

ישקני מנשיקות פיהו
כי טובים דודיך מינן
לריח שמניך טובים -
שמן תורס שמך!
על-כן עלמות אהבודך...
משכני אחריד, נרוצה!
הביאני המלך חדרני...

בנות ירושלים:

נגילה ונשמחה בך,
נזכירה דודיך מינן -
מישרים אהבודך!

הסולמית:

שְׁחוּרָה אָנִי וְנֶאֱוָה, בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם
כְּאֵהְלֵי קֶדֶר, כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֶה
אֵל תִּרְאוּנִי שְׁאֲנִי שְׁחַרְחֲרֹת, שְׁשׁוּפְתַנִּי הַשָּׁמַיִם,
בְּנֵי אִמִּי נִחְרָדְבִי -
שְׁמוּנֵי נוֹטְרָה אֶת־הַכְּרָמִים,
כְּרָמֵי שְׁלִי - לֹא נִטְרָתִי.

הַגִּידָה לִּי, שְׁאֵהָבָה נִפְשִׁי,
אֵיכָה תִרְעָה, אֵיכָה תִרְבִּיץ בְּצִהָרִים?
שְׁלֹמֶה אֵהְיָה כְּעֵטָיָה עַל גְּדְרֵי תַבְרִידוֹ

בנות ירושלים:

אִם־לֹא תִדְעֵי לָךְ - הִיפָה בְנָשִׁים -
צְאִי־לָךְ בְּעֵקְבֵי הַצֹּאן
וּדְעֵי אֶת גְּדֵי־תִדְךָ -
עַל מִשְׁכְּנוֹת הַרוּעִים!

תמונה
ראשונה

שלמה:

לסוסתי בְּרַכְבִּי פָרְעָה -
דְּמִיתִיךָ רַעֲיָתִי
נָאוּוּ לְחַיִּיךָ בַּתּוֹרִים -
צִנְאוֹרְךָ בַּחֲרוּזִים.
תּוֹרֵי זֶהָב נַעֲשֶׂה לָּךְ -
עִם נִקְדוֹת הַכֶּסֶף.

השולמית:

עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבוֹ -
נִרְדֵי נִתְּן רִיחוֹ
צְרוּר הַמּוֹר -
דוֹדֵי לִי בֵּין שְׂדֵי יִלִּין
אֲשֶׁכּוֹל הַכֶּפֶר -
דוֹדֵי לִי בְּכַרְמֵי עֵין גְּדִי.

בנות ירושלים:

"הנך יפה רעייתי הנך יפה -
עיניך יונים!"

השולמית:

הנך יפה דודי, אף נעים -
אף ערשנו רעננה!

שלמה:

קורות בתינו - ארזים!
רהיטנו - ברותים!

השולמית:

אני תבצלת השרון -
שושנת העמקים...

תמונה
ראשונה

שלמה:

כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים -
כֵּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת

השולמית:

כְּתַפּוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר -
כֵּן דוּדֵי בֵּין הַבָּנִים,
בְּצֵלוֹ - חֲמֻדָּתִי וְשִׁבְתִּי
וּפְרִיָו - מִתּוֹק לַחֲכִי

ש י ר
השירים

תמונה שניה

השולמית:

הביאני אל בית היין -
ודגלו עלי אהבה,
סמכוני באשישות,
רפדוני בתפוחים,
כי חולת אהבה אני!
שמאלו תחת לראשי
וימינו תחבקני

השבעתי אתכם בנות ירושלים
בצבאות או באילות השדה
אם תעירו ואם תעוררו את האהבה -
עד שתחפץ!

מקהלה:

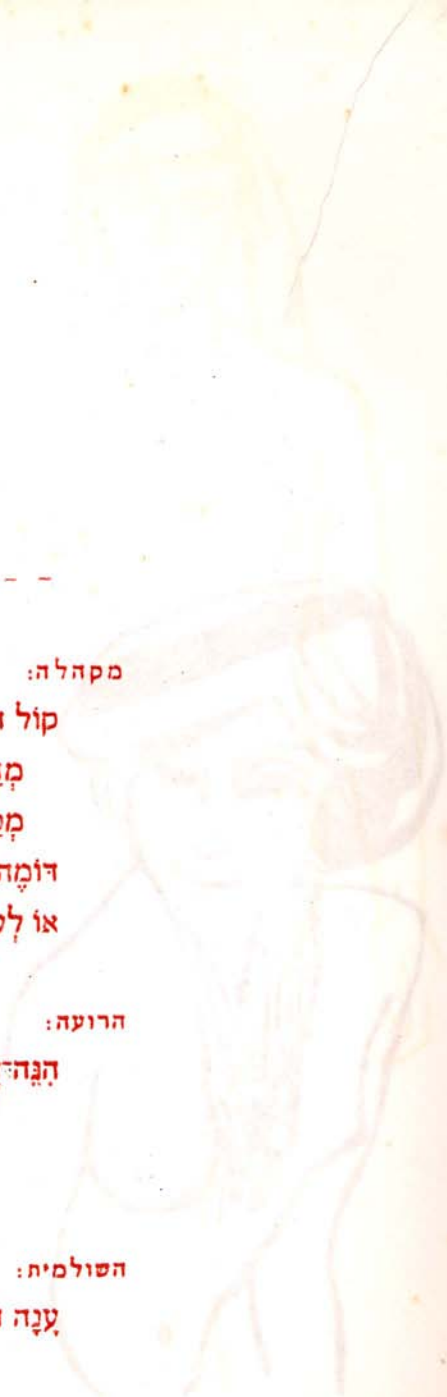
קול דודי הנה זה בא
מדלג על הקורים
מקפץ על הנקעות.
דומה דודי לצבי
או לעפר האילים!

הרועה:

הנה זה עומד אחר כתלנו,
משגיח מן החלונות,
מציץ מן החרקים...

הסולמית:

ענה דודי ואמר לי:

הרועה:

קומי לך רעיתי, יפתי -
ולכי-לך!
כי הגה הסתו עבר,
הגשם חלף הלך לו -
הנצנים נראו בארץ,
עת הזמיר הגיע -
וקול התור נשמע בארצנו,
התאנה חנטה פגיה
והגפנים סמדר -
נתנו ריח,
קומי לך רעיתי יפתי ולכי-לך!
יונתי בחגגי הסלע, בסתר המדרגה -
הראיני את-מראיך
השמיעיני את-קולך
כי-קולך ערב -
ומראך נאוה!

תמונה
שניה

מקהלה:

"אֶחָזוּ לָנוּ שׁוֹעֲלִים,
שׁוֹעֲלִים קַטְנִים
מְחַבְּלִים כְּרַמִּים
וּכְרַמֵּינוּ - סֶמֶדֶר."

השולמית:

דוֹדֵי לִי - וְאֲנִי לוֹ
הֲרוּעָה בְּשׁוֹשְׁנֵי!
עַד שִׁיפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים,
סֵב, דְּמַה-לָּךְ דוֹדֵי לְצַבִּי
- אוֹ לְעֶפֶר הָאֵלִים -
עַל-הָרִי בְּתֵר.

תמונה שלישית

השולמית:

על משכבי בלילות
בקשתי את שאהבה נפשי -
בקשתי - ולא מצאתי.
אקומה נא ואסובבה בעיר
- בשוקים וברחובות -
אבקשה את שאהבה נפשי -
בקשתי - ולא מצאתי.

מצאוני השומרים הסובבים בעיר:
"את שאהבה נפשי ראינו?"
כמעט שעברתי מהם.
עד שמצאתי את שאהבה נפשי -
אחזתי - ולא ארפנו
עד שהבאתי אל בית אמי
ואל חדר הורתי.

תמונה
שלישית

השולמית:

השבעתי אתכם, בנות ירושלים
- בצבאות או באילות השדה -
אם תעירו ואם תעוררו את האהבה
עד שתחפץ.

בת ירושלים:

מי זאת עולה מן המדבר -
כתימרות עשן?
מקשרת מור ולבונה -
מכל אבקת רוכל.

בנות ירושלים:

הנה מטתו של שלמה

- ששים גבורים סביב לה

מגבורי ישראל!

כלם אחויו חרב - מלמדי מלחמה!

איש חרבו על ירכו - מפחד בלילות!

בת ירושלים:

אפריזון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון.

עמודיו - עשה כסף

רפידתו - זהב

מרכבו - ארזמן

תוכו - רצוף אהבה

מבנות ירושלים

תמונה
שלישית

בנות ירושלים:

צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה
בעטרה שעטרה-לו אמו
ביום חתנתו וביום שמחת לבו.

שלמה:

הנך יפה רעיתי הנך יפה
עיניך יונים!
מבעד לצפתך.

הרועה:

שערך בעדר העזים שגלשו מהר גלעד.
שניך - בעדר הקצובות שעלו מן הרחצה
שכלם מתאימות ושכלה אין בהם.

ש י ר
השירים

שלמה:

כחוט השני - שפתותיך ומדברך נאנה
כפלח הרמון - רסתך, מבעד לצמתך
כמגדל דוד - צוארך, בנוי לתלפיות
אלף המגן תלוי עליו,
כל שליטי הגבורים!

הרועה:

שני שריד - כשני עפרים, תאומי צביה -
הרועים בשושנים

שלמה:

עד שיפוח היום ונסו העללים
אלך לי אל הר המור
ואל גבעת הלבונה
כלך יפה רעיתי - ומום אין בך!

הרועה:

אתי מלבנון כלה,
אתי מלבנון תבואי -
תשורי מראש אַמְנָה
מראש שִׁיר וְחַרְמוֹן
ממעונות אריות
מהררי גמרים.
לבבתיני אחותי כלה
לבבתיני באחת מעיניך
באחד ענק מצורניך
מה יפו דיריך אחותי כלה
מה טבו דיריך מין
נריח שמניך - מכל־בשמים
נפת תטפנה שפתותיך כלה
דבש וחלב תחת לשונך
נריח שלמותיך כריח לבנון!

תמונה רביעית

הרועה:

גן נעול, אחותי כלה
גל נעול - מעץ חתום!
שלחיד - פרדס רמונים
עם פרי מגדים
כפרים עם נרדים

גרד וכרפם
קנה ומנמון -
עם פל עצי לבונה,
מר ואהלוח -
עם פל ראשי בשמים!

מקהלה:

מעץ גנים -
באר מים חיים -
ונזלים מודלבנון

תמונה
רביעית

הרועה:

עורי צפון ובואי תימן
הפיהי גני - יזלו בשמי

השולמית:

יבוא דודי לגנו -
ויאכל פרי מגדני

הרועה:

באתי לגני, אחותי כלה
אריתי מורי, עם בשמי
אכלתי יערי, עם דבשי
שתיתי ייני, עם חלבי
אכלו רעים!
שתו ושכרו דודים!

ס י ר
הסירים

תמונה חמישית

השולמית:

אני ישנה - ולבי ער:

קול דודי דופק -

"פתחי לי אחותי, רעייתי, יונתי, תמתי

שראשי נמלא טל

קוצותי רסיסי לילה"

"פשטתי את כתנתי - איככה אל בשנה?

רחצתי את רגלי - איככה אטנפם?"

דודי שלח ידו מן החור

וכעני המו עליו

קמתי אני לפתח לדודי

ונידי נטפורמור

ואַצְבְּעוֹתַי - מוֹר עוֹבֵר עַל כְּפוֹת הַמְּנַעוּל.
פְּתַחְתִּי אֲנִי לְדוּדֵי - וְדוּדֵי חֶמֶק עָבְרוּ,
נִפְשֵׁי יִצְאָה בְּדַבְּרוֹ -
בְּקִשְׁתִּיהוּ - וְלֹא מִצְּאֵתִיהוּ
קִרְאַתִּיו - וְלֹא עֲנֵנִי
מִצְּאוֹנֵי הַשּׁוֹמְרִים הַסּוֹבְבִים בְּעִיר
הַכוֹנֵי פְּצֵעוֹנֵי, נִשְׂאוּ אֶת רְדִידֵי מַעְלֵי שׁוֹמְרֵי הַחֹמוֹת!

הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם, בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם
אִם תִּמְצְאוּ אֶת דוּדֵי, מִה תִּגִּידוּ לוֹ:
שְׁחוֹלַת אֶהְבֶּה אֲנִי!

בנות ירושלים:

מה דורך מדור, היפה בנשים?
מה דורך מדור שככה השבעתנו?

השולמית:

דודי? -

צח ואדום, דגול מרבבה!

ראשו - כתם פז

קוצותיו - מלתלים שחרות בעורב

עיניו - כיונים על אפיקי מים,

רחצות בחלב

ישבות על-מלאת

לחיו - בערגת הבשם,

מגדלות מרקחים,

שפתותיו - שושנים נוספות מור עובר

ידיו - גלילי זהב ממלאים בתרשיש

מעיו - עשת שן מעלפת ספירים

שוקיו - עמודי שש

תמונה
חמישית

מיסרים על אדני פו
מראהו כלבנון בחור בארזים.
חכו ממתקים, וכלו מחמדים!
זה דודי וזה רעי, בנות ירושלים!

בנות ירושלים:

אנה הלך דודך, היפה בנשים?
אנה פנה דודך, ונבקשנו עמך!

הסולמית:

דודי ירד לגנו - לערוגות הבטם
לרעות בצנים - וללקט שושנים...
אני - לדודי
נדודי - לי
הרועה בשושנים!

תמונה שישית

שלמה:

יפה את רעיתי בתרצה!
נאווה - כירושלים!
אימה - כנדרגלות!
הסבי עיניך מנגדי, שהם הרהיבוני!

בני הרועים:

שערך - בעדר העזים שגלשו מן הגלעד
שניך - בעדר הרחלים שעלו מן הרחצה
שכלם מתאימות
ושכלה אין בהם.
ככלח הרמון רקתך מבעד לצמתך

תמונז

שישית

שלמה:

ששים המה מלכות

ושמונים פילגשים

ועלמות - אין מספר.

אחת היא יונתי תמתי.

אחת היא לאמה.

ברה היא לילדתה

ראויה בנות ויאשרוה

מלכות ופילגשים - ויהללוה:

מי זאת הנשקפה כמו־שחר

יפה כלבנה, ברה בתמה.

אימה בנדגלות?

ש י ר
השירים

השולמית:

אל גַּבַּת אָגוֹז יִרְדְּתִי,
לְרֵאוֹת בָּאֲבִי הַנַּחֲלִי,
לְרֵאוֹת הַפְּרָקָה הַגָּפֶן הַנִּצְוֵי הַרְמוֹנִים -
לֹא יִדְעֵתִי נִפְשִׁי
שְׁמַתְנִי מִרְקֻבוֹת עַמִּי נָדִיב

בנות ירושלים:

שׁוּבֵי שׁוּבֵי הַשּׁוֹלְמִית,
שׁוּבֵי שׁוּבֵי וְנַחֲזֵה-בְךָ

השולמית:

מִדַּחֲחוּז בְּשׁוֹלְמִית
כְּמַחֲוֹלַת הַמַּחְנֵקִים?

תמונה

שישית

שלמה:

מה יפו פעמיך בנגלים, בת נדיב,

חמוקי ירכיך -

כמו חלאים מעשה ידי אמן

שררך -

אנן הסהר, אל יחסר המוג

בטנד -

ערמת חטים, סוגה בשושנים

שני שדיך -

כשני עפרים, תאמי צביה

צוארך -

כמגדל השן

עיניך -

ברכות בחשבון, על שער בת רבים

אפך -

כמגדל הלבנון, צופה פני דמשק

ראשך עליך - כפרמל,

ודלת ראשך - כארגמן!

בת ירושלים:

מֶלֶךְ אֶסוּר בְּרֻחָטִים...

שלמה:

מה יפית ומה נעמתי אהבה בתענוגים!
זאת קומתך - דממה לתמר
ושדיך - לאשכולות,
אמרת: אעלה בתמר, אחזה בסוסני
ויהיו נא שדיך כאשכולות הנגפן
נרים אפך כתפוחים
וחכך קיין הטוב -

השולמית:

הולך לדודי למישרים,
דובב שפתי ישנים...
אני - לדודי
ועלי - תשוקתו!

שיר
השירים

תמונה שביעית

השולמית:
לכה דודי,
נצא השדה,
נלינה בכפרים,
נשכימה לכרמים
נראה אם פרחה הגפן,
פתח הסמדר, הנצו הרמונים -
שם אתן את דודי לך!

בנות ירושלים:
הדודאים נתגוררים -
ועל-פתחינו כל מגדים
חדשים גם ישנים - - -

ס י ר
השירים

השולמית:

דודי - צפנתני לך!
מי יתנך כפאח לי, יונק שדני אמי,
אמץ אדך בחוץ - אשקד גם לא יבוז לי.
אנהגד - אביאך אל בית אמי - תלמדני,
אשקד מיזן הרקה, מעסיס רמוני

בנות ירושלים:

"שמאלו תחת ראשי וימינו תחבקני"

השולמית:

השבעתי אתכם בנות ירושלים!
מה תעירו ומה תעוררו את האהבה
עד שתחפץ?!

תמונה
שביעית

בנות ירושלים:

"מי זאת עולה מן המדבר, מתרפקת על דודה"

הרועה:

פחת התפוח עוררתיך
שמה הבלתך אפך
שמה הבלה ילדתך

השולמית:

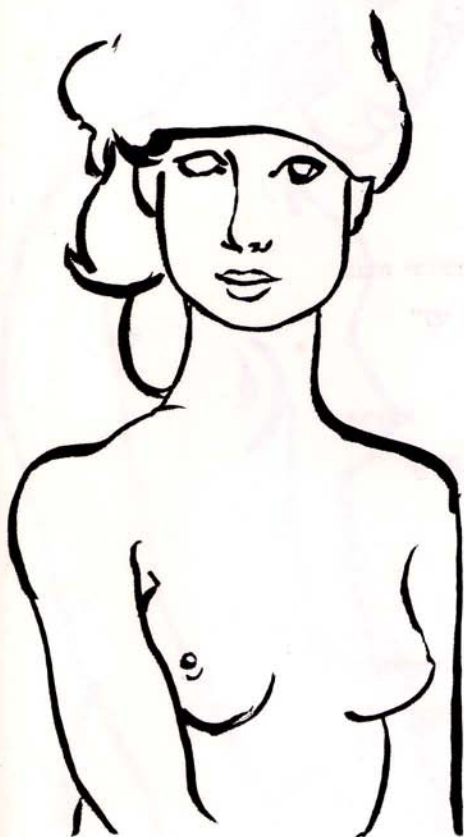
שימני כחותם על-לבך,
כחותם על-זרועך -

בנות ירושלים:

ביענה כמות אהבה
קשה כשאל קנאה
רשפיה רשפי אש
של הבתיה.

ש י ר
השירים

בני הרועים:

מים רבים לא יוכלו לכבות
את האהבה
ונהרות - לא ישטפוה

הרועה:

אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה -
בוז יבזו לו

בני הרועים:

אחות לנו קטנה - ושדים אין לה.
מה נעשה לאחותנו ביום שידבר בה?
אם חומה היא -
נבנה עליה טירת פסף
ואם דלת היא -
נצור עליה לוח ארז

תמונה
שביעית

השולמית:

אני חומה ושדי במגדלות,
או - הייתי בעיניו כמוצאת שלום.

הרועה:

כרם היה לשלמה בבעל המון
נתן את הכרם לנוטרים
איש יביא בפריו אלף כסף

השולמית:

כרמי שלי - לפני
האלף - לך שלמה
ומאתים - לנוטרים את פריו

ש י ר
השירים

הרועה ובני הרועים:
היושבת בגנים,
חברים מקשיבים לקולך,
השמיעיני!

השולמית:

ברח דודי
ודמה לך לצבי
או לעפר האילים
על הרי בשמים!

מסך

יונה ג'ונס

מחזה ושירים

מאת יעקב מלכין

סלון חלון

ישראל 1948

הצגה ראשונה על במה פתוחה בהיכל
התיאטרון העירוני חיפה ביום 20.3.64 בהשתתפות:
זהרירה חריפאי - בתפקיד: מרתה
יוסף גרבר - בתפקיד: יונה ג'ונס, חיים טופול - בתפקיד: לורד
מקהלה: יוסף באשי, ראובן בר-יותם, אילן דר
בליווי אימפרוביזציות על פסנתר: יוחנן זראי

אפ'יס - י'דית'
האחכר

חושך באולם. כתובת-אור נעה בחלל הבמה:

י ז נ ה ג' ז נ ס
מחזה מאת יעקב סלכין

הזמן המאה השביעית לפני הספירה
ואמצע המאה העשרים שאחריה

המקום הוא עולמה של נינוה ועולמה
של ברלין

משתתפים:

יונה ג'ונס נביא, וכן קצין בשירות המשפטי
של צבא הכבוש של בנות הברית
בגרמניה.

לורד מדבר דברי אלוהים, אך הוא
גם קולונל, מפקדו של ג'ונס.

מרתה אשה צעירה חזונה מכובדת ביפו
העתיקה ונערת-בר בוילהלמה
ושחקנית בנינוה.

היינץ פעם: קפטין בווהרמכט,
עכשיו: קולונל בצבא בנות
הברית.
וכן: מדריך תיירים, ורבי-שחקנים

ורב חובל באוניה מיפו לתרשיש

{ אדם א'
אדם ב'
אדם ג' } הם מקהלה, ותיירים
וכו: מלחים ושחקנים

המוסיקה שלותה את כתובת האור שותקת בהאור כתובת חדשה:

התניך מספר על נביא

שנשלח לנבא לנינוה כי תחרב

חששותיו נתאמתו:

נבואתו לא נתאמתה . .

1. בהאור הבמה יראו שלושת אזורי המשחק: 1. משרדו של לורד

2. חדרה של מרתה

וביניהם:

3. פרשת הדרכים

והמוסיקה תתחדש ותלווה מעתה את כל המחזה בנינוה או נקישה או בשתיקות
וכל טקסט מנוקד יושר ושאינו מנוקד - יאמר.

ורע אליהם רעה גדולה ויחד לו: ותפלל אל-יהוה
 ויאמר אנה יהוה הלוא-אתה דברתי ערתיחלי על-אדמתו
 על-כן קדמתי לברכה תרשישה כי ידעתי כי אתה אל
 העון וירחים ארך אפים ורוב-חסד נתתם עליהרעה: ועתה
 יהוה קדנא אתנפשי מפני כי טוב מותי מחיני: ויאמר
 יהוה הטיב הרה לך: ויצא יונה מן-העיר וישב
 מקדום לעיר ויש לו שם קבה ותשובה תהיה בכל עד
 אשר יראה מההנהגה בעיר: וימן יהוה-אלהים בקולו
 תשל ומעל ליונה להות צל על-ראשו להציל לו מרעתו
 וישקמה יונה על-הפוקצו שמתה גדולה: וימן האלהים
 תולעת בשלות השחר למחרת נתך אתהפוקצו ויבש:
 ויהי פורח השמש וימן אלהים רוח קדים חרישית
 נתך השמש על-ראש יונה ותעלה וישאל אתנפשו
 למות ויאמר טוב מותי מחיני: ויאמר אלהים אליונה
 הטיב הרה לך על-הפוקצו ויאמר הטיב הרה-לי עד
 מות: ויאמר יהוה אתה חסד על-הפוקצו אשר לא
 עמלת בו ולא נדלתו שבדלילה הנה ובדלילה אבד:
 ואני לא ארום על-יונה העיר הגדולה אשר יש-בה
 הרבה משתמים-עשרה רבו אדם אשר לא-ידע בודימי
 לשמאלו ובהמה רבה:

יונה ג'ונס

ח ל ק ר א ש ו ן
ת מ ו נ ה ר א ש ו נ ה

כורוס: הִיָּה הָיָה נְבִיא קָטָן

נְבִיא עֶקְשָׁן

שְׁלוֹשָׁה יָמִים בְּבֶטֶן דָּג

צָפָה וְלֹא פָצָה אֶת פִּי

עַל תּוֹלַעַת שׁוֹדֶפֶת - בְּעַס

עַל שֵׁיחַ יְבֻשֶׁת - הוּא חָס

עַל אֵל שֶׁסָּלַח - חָרָה לוֹ

וְעִיר שֶׁנִּצְלָה - צָרָה לוֹ

עַל אִישׁ מְהֵלֵךְ בְּרַחוּב בְּעִירוֹ

וַיִּפֹּר הַגּוֹעָה בְּרַפְתֵּי בְעִירוֹ

- וְנְבִיא -

הוּא כּוֹעֵס

מְאֹד חָרָה לוֹ

עַד מוֹת.

האור יגלה עתה את ג' ו' נ' ס ולורד, חבושים קסדות טייסים, באיזור המשרד, הם במטוס, בין שמים וארץ

- ג' ו' נ' ס: מנין היה להם זמן לכל זה, אדוני?
 לורד: למה?
 ג' ו' נ' ס: לכרות ראשים ולנגן בנבל
 לורד: עבדו שעות נוספות
 ג' ו' נ' ס: גם עכשיו עובדים שעות נוספות ואין זמן לזכום דבר
 לורד: זה מפני שהיום מגיעים מהר יותר לכל מקום
 ג' ו' נ' ס: אולי אבדנו זמן בדרך?
 לורד: מישהו היה מבחין בכך
 ג' ו' נ' ס: אי אפשר להבחין. אולי זה

(והוא מכובב את הגלובוס על שולחן המשרד)

- מסתובב עכשיו יותר מהר?
 אולי הימים עכשיו קצרים יותר? והשעות יותר קצרות, והזמן נעשה קצר? ועוד יותר מהר, ועוד יותר מהר -
 והימים והלילות יתחלפו בעפעוף, כך: קליק-קלק קליק, קלק, קליק-קלק קליק-קליק-קליק?
 לורד: אולי בכלל לא היה צריך להרוס אותה?

תמונה

ראשונה

- ג'ונס: את נינוה?
לורד: מה עוד אפשר לעשות אם לא הורסים?
ג'ונס: אני לא אמרתי לא להרוס, להיפך. עד שלא ישאר זכר
לורד: זה לא מעשי. יש מיליונים שם למטה
ג'ונס: ואם מיליונים? - הנה תלחץ על הכפתור הזה ותראה. כן, זה על יד המושב, צריך רק להוריד את חותמת העופרת, לחיצה קטנה - וכבר אין מיליונים. כמו מבול
לורד: מבחינה טכנית - אולי
ג'ונס: איזו בחינה עוד קיימת בשבילך פרט לבחינה הטכנית?
לורד: הבחינה המוסרית
ג'ונס: אל תהיה מגוחך. המוסר מחייב אותך להציל עם של רוצחים?
לורד: איך אפשר להבחין מגובה כזה? - הנה אלה שם, מעבר לחורשה, יש להם ענפי זית או רובים? - אם מחסלים אותם, למשל, כמה רוצחים נמית?
ג'ונס: אי אפשר לבזבז את המטען על קבוצה קטנה כל כך
לורד: אתה מדבר כאילו זה תלוי בך.
ג'ונס: ודאי, זכור את הכפתור הזה. תעלה עוד עשרים אלף רגל, לחיצה אחת - וסוף
לורד: אתה מדבר ברצינות?

י ו נ ה

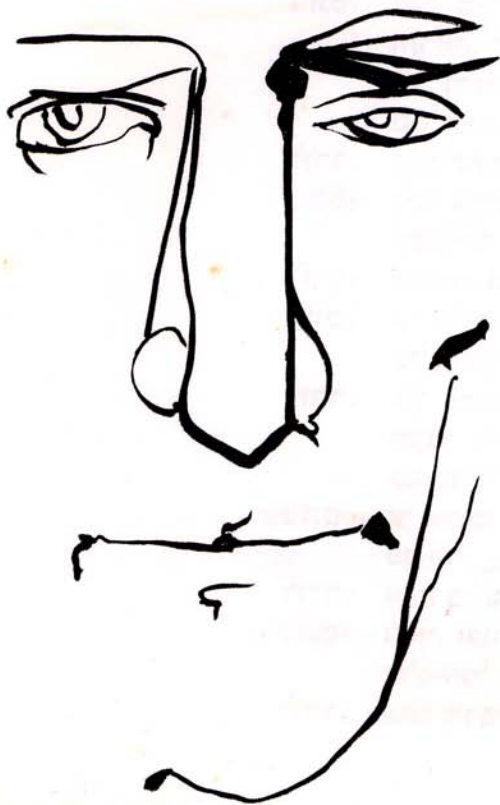
ג'ו נ ס

ג'ו נ ס : כמה הזדמנויות כאלה יש לך בחיים
לורד : וסוף?
ג'ו נ ס : כמה פעמים חלמתי על הרגע הזה.
לחיצה קטנה - וסוף
והימים ילכו כך קליק קליק קליק

(חושך)

(מעטה ישמע קול ג'ו נ ס ברמקול באומרו):

קלק קליק קליק קליק קליק

תמונה "שניה"
חלק ראשון

ובהתחלף האור ובשעת שירו הראשון של הכורוס ירד באיזור פרשת הדרכים
- תמרור, לאמור: "נינוה - יפו" ושני חצים בכוונים נוגדים. ג'ונס, ללא
קסדה, עסוף במעילו שהפך גלימה, עומד בפרשת הדרכים. לורד, גלוי
ראש. - בתחום משרדה

כורוס: מעשה בנביא

על פרשת דרכים -

בין שתי ערים.

בין יפו ויפוֹתִיָּה

לנינוה ונוֹיָה -

בשנים עשר רבוא

שלא שמרו אמונים

שלא ידעו להבחין

אם שמאל אם ימין.

מעשה בנביא על פרשת דרכים -

בין שתי ערים.

לורד: שמו בן אמיתי. אמו קראה לו יונה. מה שמך?

יונה: יונה בן אמיתי

לורד: יונה בן אמיתי - איזו יומרה!

יונה

ג'ונוס

- יונה: זה רק שם, כמו כל שם. לא חשוב. מה שמך?
לורד: אין לי שם
יונה: לא יכול להיות. אנשים ודאי קוראים לך בשם
לורד: בכל מיני שמות, אבל זה מפני שהם לא יודעים
שהשם איננו.
יונה: ואמא שלך?
לורד: לא קראה לי אף פעם
יונה: מתה?
לורד: לא היתה
יונה: ואיך קראו לך האנשים שמהם למדת לדבר?
לורד: כמו שאמרת, כל מיני שמות
יונה: ואף אחד לא קלע למטרה?
לורד: אין מטרה לשמות
יונה: למה לא תקרא לעצמך בשם האלוהים שלך?
לורד: אין לי
יונה: זה קצת בודד להסתובב כך בעולם בלי שם וברי
אלוהים, לא?
לורד: ולך יש אלוהים?
יונה: יש כמובן, אבל הוא מאכזב אותי בכל פגישה
לורד: לעתים קרובות?
יונה: האכזבות - כן, הפגישות - לא; בעצם אני מגויס,
אף פעם לא ראיתי אותו
לורד: מנין לך שהוא מאכזב?
יונה: מהכל - הבט עליהם, זה לא מאכזב?

תמונה

שניה

אני יודע, אפשר להסביר כל דבר -
וכל הסבר הופך סליחה על משהו -
וכל סליחה מתפשטת בעולם כמגפה.
ראית איך שהם מחייכים בשעת סליחה, איך שהם
לוחצים ידיים? -

בחיי גועל נפש

לורד: אתה מגזים

יונה: אני לא מגזים. הנה תראה איך זה מתחיל.

אני עומד לי כאן והוא אומר

(סקטים מוסיקליים מתגברים. אורות. לורד מעבר לתמרור הדרכים)

לורד: לך לנינוה יונה. קרא עליה. העיר גדולה לאלוהים
ולשטן

יונה: אני יודע. היא איתנה להחריד ופורחת עד אימה.

לורד: אמו - לה כי תהרס בפארה, כי תטבע בשכרונה,

תן לה ארבעים יום, תן לה מות

יונה: מי אומר את זה, אתה?

לורד: וכי אין אלה דברי אלוהים חיים? - מה זה משנה מי

אומר אותם?

הוא יודע מי אני. אבל אינו זו ממקומו. הוא מעיין

בתמרור הדרכים.

כן, יונה. אינך קצר ראי. הנה הדרך העולה לנינוה

(הכורוס יתחיל לשיר עתה. בצעד כסוגנן נסוג יונה לצד יפו. האור יכהה.
הקול יגבר.)

כורוס: יונה הָיָה נְבִיא קָטָן
אָחַד מִתְּרֵי עֶשֶׂר
לְבוֹ הַמָּה בְּכַעֲסוֹ
נִפְשׁוֹ צָרָה מִהַכִּילוֹ
אֶל לֵב הַיָּם בִּקְשׁ לְרוּץ
מִפֶּחַד אֵי־נֶקֶם.
יוֹנָה עַל פְּרִשְׁת דְּרָכִים
יוֹנָה בֵּין שְׁתֵּי עָרִים
יְפוֹ וַיְפֹתֶיהָ
נִינְוָה וְכָל מִתְּיָהָ
וּשְׁנַיִם עֶשֶׂר רְבּוּא אָדָם
שָׁלָא יָדְעוּ לְהַבְחִין
בֵּין שְׂמָאל
בֵּין יָמִין
וּבִינֵיהֶם - יוֹנָה נְבִיא -

עַל פְּרִשְׁת דְּרָכִים.

ח ל ק ר א ש ו ן
ת מ ו נ ה ש ל י ש י ת

(לחנים ג'זיים מודרניים מתערבים במוסיקה דמוית-עתיקה. במקום תמרור הדרכים העולה לחלל הבלתי נראה של הבמה - ירד ממנו שלט אחר באותיות גותיות: "דנסנג - מרתף בירה" ובחלל הנראה של הבמה: נורות צבעוניות, ערומות. בחצי חשכה יכניסו אנשי הכורוס בתנועתם המסוגגנת וטריקו שחור לגופם - את שולחנות-החבית והשרפרפים לצדם; על שנים מהם ישבו מרתה וג'ונס ופניהם לקהל. לורד ילבש את פלקט הסנדויץ' המשמש פרסומת לדנסנג ורמוזו על הנעשה בו. הוא ישוטט. אנשי הכורוס נעלמים בהרגע המוסיקה.)

ג'ונס: כך ישבנו בלילה הראשון
מרתה: לפני חודשיים. מחר אתה נוסע. אני נשארת.
ג'ונס: זה לא היה כאן
מרתה: לא. לעולם לא תשכת. נפגשנו ברחוב. אחר כך
באת אל מועדון הלילה. עבדתי שם כנערת בר.
לא רציתי לספר לך איפה אני עובדת.
ג'ונס: למה?

(והמוסיקה גוברת ומחרישה דבריהם, לעשרות שניות, את הבמה עוברים במהירות אנשי הכורוס - ניכר שהם תיירים מכובעיהם והמצלמות שעל הטריקו שלהם. המדריך אתם. הם ממהרים. יוצאים.)

ג'ונס: למה?
מרתה: לא רציתי שתבוא לשם. לא רציתי שתראה אותי.
לא רציתי שתהיה איש מוכר בין הקליינטים.
ג'ונס: שאלת אותי איפה רחוב וואשינגטון
מרתה: זה מפני שהעיריה מחליפה את שמות הרחובות
לעתיים קרובות כל כך

- ג'ונס: באמת לא ידעת איפה הרחוב?
 מרתה: לא הייתי שואלת כל אחד
 ג'ונס: הלכנו באותו כיוון. על אותה מדרכה. באותה מהירות. ולא יחד.
 מרתה: לא רציתי שתחשוב שאני מנסה לצוד אותך. באמת לא נסיתי. למה התחלת לדבר אלי, הרי כבר בארת לי איך להגיע לרחוב וואשינגטון
 ג'ונס: היתה שתיקה סמיכה מדי. שאלתי: את גרה כאן זמן רב?
 מרתה: שקרתי: לא. באתי מברלין
 ג'ונס: המזרחית?
 מרתה: לפני שנחלקה לשתים
 ג'ונס: כבר שש שנים בעיר הזאת ולא יודעת איפה הרחובות?
 מרתה: היה לו פעם שם אחר, לפני הכיבוש
 ג'ונס: איזה?

(התיירים חוזרים עם המדריך. כובעים חדשים)

מדריך: וילהלמה בלילה - כאן מתחיל הסיור. גשה גר כאן בשובו מאיטליה. על הכסא הזה ישב נפוליון ושתה מהכוס ההיא - לחיי המהפכה נגד המלך - ולחיי הקיסר - נגד המהפכה -

תמונה
שלישית

(תייר א' מצלם את הכוס של נפוליון התלויה בין הנורות)

הרהיטים בבית המרווח הזה הם עתיקים מאד.
הרצפה מימי המערות של הגרמנים הקדומים -
לקירות האלה יש זכרון מופלא

תייר א': איפה ישב הימלר?

מדריך: כאן

(תייר א' מצלם את מרתה וחוזר ומעיין ברשימה שבפנקס תכנית הסיור שלו)

תייר א': והיטלר?

מדריך: רק פעם אחת. בתשיעי ביוני אלף תשע מאות
שלושים ושלוש בשעה שש אחר הצהריים. הוא
שתה בירה מהכוס של נפוליון לחיי... אותו דבר.

(תייר א' מצלם עוד פעם את הכוס של נפוליון ושב לעיין ברשימה)

תייר א': וגרינג?

מדריך: הוא לא ביקר במרתף הבירה. מחר תוכלו לראות
את החדר בו התאכסן בעוברו בוילהלמה. בעיר
הקטנה שלנו רק מאה עשרים אלף תושבים, אנחנו
זוכרים את כל האורחים

תייר ג': וכמה מתים?

מדריך: איפה?

(תייר ב' ממשש צלחת על אחת החביות)

תייר ב: מאיזו שנה הצלחת הזאת?

(והתיירים מתרחקים לירכתי הבמה. גבם לקהל. נראים כבצללית. מתנועע-
תיהם אנו יודעים כי שומעים את המוסיקה. הם אינם רוקדים.)

מרתה: היה לך טוב אתי בלילה הראשון

ג'ונס: ולך?

מרתה: אתה טוב, אתה כל כך נבון

ג'ונס: לא על זה שאלתי

מרתה: אבל זו אמת

ג'ונס: יש אמת חשובה יותר. לגרום תענוג לגוף, חשוב

מכל תבונה

מרתה: למה נדמה לך שזה חשוב לי כל כך? אתה לא יכול

לתאר לך כמה טוב לי שאני לא מפחדת כשאתה

אתי

ג'ונס: את לא שוכחת את הפחד

מרתה: ואתה שוכח

ג'ונס: בלילה ההוא שכחתי

מרתה: גם את החשד?

ג'ונס: אינני חושד בך

מרתה: בי - לא. עלי אתה יודע. על קפטיץ היינץ על כל

האחרים.

תסונה
שלישית

ג'ונס: לא היית מאושרת אתם.
מרתה: לא ידעתי אחרים והיו רגעים של מה שאתה קורא
"תענוג לגוף"

ג'ונס: ועכשיו?

מרתה: יקירי

ג'ונס: ועכשיו?

מרתה: כן, עכשיו טוב. אתה הראשון שרוצה שיהיה לי
טוב. למה?

ג'ונס: יש לך גוף נפלא

(התיירים חוזרים להתנועע על הבמה כקודם)

המדריך: אלף תשע מאות ארבעים ושתיים. קרמיקה
באווארית. דודי ניהל את בית החרושת.
תייר ב: אפשר לקנות קרמיקה באווארית סגנון כפרי? -
גם לי יש בית חרושת

(תייר א מביט עוד פעם ברשימה ומהליט לפתע)

תייר א: צריך לרקוד

הוא רוקד

תייר ג: אידיוט

י ו נ ה

ג' י נ ס

(לורד מסיט את החלק של הפלקט המכסה פניה

לורד: מי?

תייר ג: אתה יודע מי

תייר א: אתה יודע לדבר?

לורד: אדוני, יש לך סיגריה?

(ולתייר ג')

אתה כועס או עצוב?

תייר ג: איפה הימים ההם, הייתי כאן סטודנט; הסוריאלי-

זם, הסאדיזם, הפורנוגרפיה - איזה חופש!

תייר א: סליחה, יש כאן תמונות פורנוגרפיות?

לורד: אני, נעים מאד, ומה שמך?

תייר א: סליחה, לא התכוונתי

לורד: זה בסדר, חשבתי שאתה רוצה לצלם

(תייר א' מצלם. לורד מחזיר את המסכה לפניו. ב מחויק צלחת. שעון הקוקיה מצלצל. הכל מפסיקים מעיסוקם. מביטים בשעוניהם. המדריך שרקד עם מרתה מחזיר אותה למקומה בנימוס)

מדריך: וילהלמה בלילות, ואין פרנסה!

הסיור נמשך רבותי, הכנסו -

ת מ ו נ ה
ש ל י ש י ת

(התיירים יוצאים והמדריך אחריהם. לורד מסיר את לבוש הפלקסים מעליו,
מעמידו לשעת נופש שלו על שרפרף. יושב בקרבת מרתה וג'ונס)

לורד: ולזה קוראים נצחון. אבל מה נצח? מה לעזאזל! -
כוח האויב או השגעון לפתוח חזית שניה נגד
הרוסים לפני גמר החשבון עם בריטניה הקטנה?
אתם יודעים מה התוצאה?
בי, או בהם, או בכך, למשל?
מה ההבדל בין מיליון מתים במלחמה למיליון
מתים בתאונות דרכים?

יש?

אני יודע שלא אמרת שאין, נמשיך:
אם המלחמה זה הדבר החשוב ביותר בחיים כי זה
הגורם הגדול ביותר

למות - צריך לדעת מה התוצאה, לא?
אז - הרגו כל אחד. כל אחד היה קרבן.
עכשיו - לא הורגים כל אחד.
רק פושעי מלחמה.
הורגים והופכים אותם לקרבנות.
אומרים: זה לא אבא שלך, זה רוצח של ילדים
אחרים.

והורגים.
לא את כולם.

אי אפשר לתפוש את כולם.
 רק מה שאפשר.
 תמיד עושים אצלנו רק מה שאפשר.
 אפילו בהתחלה:
 רקיע קסן, קצת מים, ועוד קצת מים, שמש - פה
 ירח - שם,

וזהו.

כל מה שאפשר להספיק בשבוע אחד.
 ויותר משבוע אין. אין זמן.
 יש לך סיגריה?

ולורד לובש את פלקט הסנדוויץ'. בכיסו פנים מוסט הוא משוטט, מעשן

מרתה: אתה לא רוצה לשאת אותי לאשה
 ג'ונס: אני לא מוכשר לנישואין
 מרתה: המקצוע בכל זאת משנה משהו לבחור ממשפחה
 הגונה. ואולי הגזע - אני גרמניה.
 ג'ונס: למה את מענה את עצמך, וחופץ מזה - הרי החלטנו
 להנשא
 מרתה: רק כדי לעזור לי להשיג ויזת יציאה. לעזור לאחד
 מקרבנות המלחמה. כי בין כך אמרת, לענוש
 ולעזור אפשר רק לאחד.
 אתה טוב עד זוועה.

תמונה
שלישית

ג'ונס: נישואין - זה הבטחה.
אי אפשר למלא הבטחות.
זה כמו אידיאה - אחד האמצעים.
אחרי השימוש - אפשר להשליך.
מרתה: אני לא מבינה מה אתה רוצה
ג'ונס: את לא מבינה שאני לא רוצה

מדריך ותיירים וכובעים חדשים ומוסיקה מומהרת ורמה נכנסים

המדריך: וילהלמה בלילה
תייר ב: נפוליון?
תייר א: קמצן
תייר ב: מי נפוליון?
תייר א: לא, תייר ג
תייר ב: קוראים לו תייר ג?
תייר ג: מוכרחים כדי להבדיל
מדריך: האלון העתיק
תייר א: איפה ישב היטלר?
תייר ב: בתשיעי ביוני אלף תשע מאות שלושים ושלוש
מדריך: מצוין
תייר ג: נמאס
תייר א: זה לא במערה הזאת הדליקו הגרמנים העתיקים
שמן דגים?
מדריך: סליחה, לא

תייר ג: הוא רק שאל
 מדריך: בבקשה בבקשה תשאל עוד פעם אם אתה רוצה
 תייר ג: אני לא רוצה
 מדריך: אמרתי: אם אתה רוצה, לא רוצה - לא צריך
 תייר ב: חוצפה
 מדריך: להיפך, אדוני, להיפך
 תייר ב: כמה עולה צלחת קרמיקה באווארית?
 מדריך: מי צריך קרמיקה!
 תייר ג: סליחה, עוד לא גמרתי אתך
 מדריך: משהו לא ברור אדוני?
 תייר ג: להיפך, אדוני, להיפך, רק שאלתי
 מדריך: אז שמע היטב: וילהלמה על הריין, להבדיל
 מוילהלמה על האודר, מאה עשרים אלף תושבים
 בימי שלום. כאן עברו: באך, גטה, וחיל האויר
 האמריקני. בשבוע הבא יעבור כאן:
 וולפגאנג סבאסטיאן היינץ. לשעבר - קפטין
 בוהרמאכט, היום - קולונל בצבא בנות הברית.
 ראש המשלחת לאיתור בסיסים אטומיים. עוד
 שאלות?

(תייר א מצלם. התיירים והמדריך לירכתי הבמה. גבם לקהל. כנ"ל. בדברים
 יפנו ראשם לשעת דבור ויחזרו להביט על הקיר, האחורי)

תמונה
שלישית

מרתה: גב' מרתה ג'ונס מנישואין פיקטיביים - איזה שם
אציל

ג'ונס: עד הגירושים אפשר לסבול. - אחר כך - אין בו
צורך. אני עצמי לא משתמש בשם הזה תמיד

מרתה: ואם במקרה זה היה מפסיק להיות פיקטיבי? אם
במקרה זה היה מצליח? אם יהיה לנו ילד ונאהב
אותו?

ג'ונס: לא יהיה לנו ילד.

לך - אולי. לי - לא.

אינני מוכשר להיות אב.

אני לא מעין להבטיח לו מה שלא יתגשם.

אינני יכול להבטיח לו משהו שיתגשם.

העבר זה הודאי היחידי - אבל הוא בלתי ידוע

תייר א: איפה יושב הימלר?

מרתה: באיזה שם אתה חותם על המאמרים שלך מכאן?

ג'ונס: בן אמיתי - זה שם תנכי.

תייר ב: וריבנטרופ?

מרתה: זה פסבדונים?

ג'ונס: כמעט. אבא היה קווייקר. בכל מוצאי שבת קראנו

את התנ"ך. קראו לי יונה, על שם הנביא, לזכר כל

רודפי הצדק. אבא לא הבין את הלעג שכינה את

יונה "בן אמיתי" על שם הנבואות שנתבדו כולן.

תייר ג: גטה ונפוליון, עזרא פאונד ומוסוליני

ג'ונס: לזכר השוטים המנסים לנחש את העתיד

יונה

ג'ונס

מרתה: אתה משקר יונה ג'ונס
תמיד אתה מדבר על העתיד
למה לא תבוא אלינו לחופשה קטנה, להווה?
אתה הורג את הרגעים הבאים אליך בצפיה לאלה
שלא יבואו

אתה גווע מכמיהה למה שאין
אתה כואב כדי לדעת שהנך
צא לחופשה, יונה ג'ונס
היה גוף מלוטף בחופשה ללא עתיד,
יש אשה הרוצה שיהיה לך טוב
אני כבר לא יודעת אם אתה נבון, יונה ג'ונס
ג'ונס: אשא את מרתה לאשה

אז היא לה ויזת יציאה
- יש מחסור חמור בויות יציאה -
אחרי השימוש - אפשר להשליך

מרתה: אמי היתה אומרת: העתיד זה כמו המשך יבוא
בעתון הערב

- הוא כבר נמצא במערכת
העבר - אמרה - הוא פסולת בפחי אשפה של כל
יום

מדריך: וילהלמה בלילה - סיור נפלא, קצר וזול, כל יום

(תייר א פונה לקהל ומסנוור אותו שעה שהוא מצלם את הקהל בבלש, בחושך
המשתרר על הבמה. נעלמות הנורות, שלט הרנס'נג, התביית מופנות, הן
אבני דרך)

חלק ראשון
תמונה רביעית

מלח א: קולונל לורד, ראש השירות המשפטי באיזור הכיבוש שלנו, מקבל את קפיטן ג'ונס לראיון. קולונל לורד מבקש מג'ונס לשבת. בעוד רגע יתפנה. הוא חותם על מכתב בתיק הפתוח. זוהי פקודה.

ושעה שדברי מלח א נאמרים הם נעשים. לורד יושב על כסאו, מעבר לשולחן המשרד, ג'ונס על כסא עץ מגולף, ממולח

לורד: שמעתי שהתארסת
ג'ונס: נכון, לפי היתר מיוחד
לורד: אותה נערה?
ג'ונס: כן, מרתה, הכרת אותה לפני שחגעתי לכאן
לורד: אירוסין זה מוזר, לשם מה זה נחוץ?
ג'ונס: כדי לשלוח תמונת אירוסין
לורד: וחתונה יפה בבית אמא, מיד אחרי השחרור,
כשתמריאו באוירון הראשון שיצא מכאן
ג'ונס: בדיוק. יש התנגדות?
לורד: צודק, לא לשם זה קראתי לך. אתה מעונין
בשחרור מהיר
ג'ונס: אם אפשר - מיד
לורד: זה בעצם תלוי בך. המשימה הזאת יכולה להיעשות
בקבלנות. כשתסיים - אתה חופשי.
ג'ונס: משהו חדש?

- לורד: לא, רק סיום העבודה שעשינו עד עכשיו. סריקה
אחרונה ורשימה אחרונה של חשודים בפשעי
מלחמה
- ג'ונס: אם אינני טועה נמצא השירות המשפטי שלנו
בפירוק?
- לורד: נכון, בעוד חודשיים יקימו את הריפובליקה
העצמאית שלהם מחדש.
- אך לפני הפירוק ולמען הסדר - הוחלט על סריקה
אחרונה. ייתכן שקודמך פסחו על מישהו הראוי
לעונש
- ג'ונס: אינני בטוח אם אוכל
- לורד: ואי משוכנע שאתה האיש. ישבת כאן זמן רב גם
כשבוי וגם כארוס. אתה מכיר את העיירה שלך
טוב מכל אדם בשירות שלנו. כמה תושבים?
- ג'ונס: מאה עשרים אלף
- לורד: קסרקטין
- ג'ונס: אחד הגדולים בסביבה
- לורד: מחנה ריכוז?
- ג'ונס: נהרס עוד לפני שכוחות הברית נכנסו לאזור
- לורד: כמה פושעי מלחמה נתפסו?
- ג'ונס: לאיזו דרגת אשמה אתה מתכוון?
- לורד: את המלה הזאת אפשר להבין רק במובן הרחב
ביותר שלה.

- ג'ונס: אם אוותר על השחרור שלי תוכל להעביר אותי חזרה לחיל האויר?
- לורד: מה קרה, קפטין ג'ונס? האירוסין? בכל זאת משנה משהו, מיוחד להתקל בקרובי משפחה חדשים?
- ג'ונס: לא קיוויתי שתייחס לי נימוקים אחרים
- לורד: האנשים תמיד מוצאים נימוקים מספיקים מדוע לא לעשות משהו
- ג'ונס: לשם מה נחוצים כתבי האישום?
- לורד: אל תתמם, כדי לענוש את האשמים כמובן
- ג'ונס: ואתה באמת מאמין כי זה אפשרי? כתבי אישום, מעצר חוקי בפקודת שופט שלום, "הנאשם הוא חף מפשע כל עוד לא הוצא פסק הדין", שנת מאסר בת תשעה חודשים עם הנהות במקרה של התנהגות טובה - זה לא מצחיק אותך?
- לורד: מוטב לחזור לנימוקים הפרטיים שלך. אתה יודע היטב כי עתה מעמידים לדין כל חשוד. אתה יודע שאין כל אפשרות לנהוג בהם כפי שהם נהגו בקרבנותיהם, אפילו אם זה מצחיק את מישהו. דור שלם יתהנך על הסליחה או על העונש לפשעים שנעשו.
- ג'ונס: לדור לא איכפת. כל עוד אפשר למכור סיגריות מבעד לסורגים, לא איכפת. בעוד חמש עשרה שנה לא יעניין אותם העונש יותר מהחשא - ואותו ודאי יבקשו לשכוח. לאנשים אין זכרון.

יונה
ג'ונס

לורד: זוהי בדיוק המשימה - להתגבר על השכחה.
לא לתת לאיש לעבור לסדר היום.
וחוץ מזה - זוהי פקודה.
מרתה תהיה מאוכזבת, חיכתה לכרטיסי האוירון,
לא כן?

ח ל ק ר א ש ו ן
תמונה חמישית

והאור מתחלף. רק פרשת הדרכים מוארת בבהירות. מהד - יונה. לורד רפוי.
במשרדו

יונה: לא להרשות להם לשכוח -

איך אפשר?

יש לך עוד ענש הדומה למבול?

אני פחדן הבורח מן הפשרות

רק אמיצי עולם כמודך ידעו למצוא שבילי וקב -
ולא לצחוק.

אך אני פחדן והפשרות מטילות עלי את מוראן.

אלי, אתה נועז מכל -

יש לך משרד ותיקיה.

אנחנו נכתב לך כתבי אשום -

אתה תגנוז את התיקים.

אתה כל כך גדול ואין לך חוש הומור. אתה לא

יודע לצחוק. משום דבר.

אפילו לא מעצמך.

לורד: "כמו המבול" -

הם לא מתבגרים, הזמן איננו עושה עליהם כל

רשם.

אָפֶשֶׁר הִיָּה לְחָשׁוּב שֶׁהֵם הַנְּצַחִים.
אֲנִי יוֹדֵעַ, הַבֶּטֶח לֹא עֵדוֹן אִם מִבּוֹל וְהוּא מוֹכֵן לְצַעוֹד
עַל כָּל גּוֹיָה וְרָאשׁוּ בְּשָׂמַיִם.

אָבֵל בֵּין עֵדוֹן וּמִבּוֹל -

נוֹפְלִים אֶפִּילוֹ בְּנֵי הָאֱלֹהִים.

בֵּין הַמִּבּוֹל וְעֵדוֹן הֶעֱתִיד -

שְׂרוּעַ וְעֵצֵל שֶׁטַח הַהֶפְקֵר שָׂאִין לוֹ אַנְדָּה

וּבֶאֱפֶק הָרִיק -

דְּמוֹת הַיְגוֹן עַל שְׁלֵד סוּס.

"כִּמוֹ הַמִּבּוֹל" -

וּדְאִי אֲנִי זוֹכֵר, אֲבֵל מֵאִז עִבְרוּ שָׁנִים רַבּוֹת.

עַכְשָׁיו הוּא רוֹצֵה לְדַעַת אֶת הַמַּחִיר הַמְדוּיָק בְּשׁוֹק

הַחֲטָאִים הַיּוֹם.

אֵךְ הַמַּחִיר לֹא נִקְבַע עַל יָדִי.

כָּל הַמוֹכְרִים, כָּל הַקּוֹנִים קוֹבְעִים אוֹתוֹ

וְהוּא אֵינוֹ מַתְאִים לְרִצּוֹנוֹ שֶׁל אֶפֶס אֶחָד מִן הַקּוֹבְעִים

אוֹתוֹ

לְעוֹלָם לֹא יִגְבֶּה כְּרִצּוֹן הַמוֹכְרִים

לְעוֹלָם לֹא יִנְמַךְ כְּרִצּוֹן הַקּוֹנִים -

אֲבֵל הֵם קוֹבְעִים אוֹתוֹ,

לֹא אֲנִי.

תמונה

חמישית

הוא רוצה הכל - או לא כלום.
גן עדן ללא דעת או מבול ללא חיים -
מנין אקח לו אותם?
הודקנתי כנראה מאד. איני יודע.
לאלוהים אין ראי.
רק לו אין דעה על אלוהים, רק לו בלבד.
מבחינה זו לפחות - אני יחיד.
מכאן חוסר הבטחון העצמי, - זה מה שהם קוראים
חוסר העקביות האלוהית - :
רק הם, רק דעתם קובעת את דמותי -
אך דעתם משתנה והם מטילים את האשם עלי.
הנה תראו אותו - הוא מנסה לחמוק,
הנה ירד ליפו לחפש לו רב חובל, לשלם שכרו
מראש ולהפליג לעבר השני של העולם

כורס: הוא הִיָּה נְבִיא קָטָן.

אָחַד מִתְּרֵי עֶשֶׂר

לְבוּ הָמָה בְּכַעֲסוֹ

נִפְשׁוּ צָרָה מִהַכִּילוֹ

אֶל יַב הַיָּם בְּקֶשׁ לְרוּץ

מִפְּתַר אֵין נָחֵם.

(ללא הפסקה כלשהי תתחיל התמונה הבאה)

מלח א: לפני עשר שנים ברחח מרתה מאשקלון, לא רצתה שימכרו אותה כפי שהיה נהוג בעיר שלנו, לא רצתה להיות אשתו של אף קונה. היתה כמעט ילדה. עכשיו היא זונה ידועה ומכובדת מאד ביפו. נביאים וחכמים יושבים במשתאות שלה. ציירי אשקלון רושמים את דיוקנה על כדי היין. מאז נעלם יונה מיפו לעלות בהרי ירושלים - לא ראה את מרתה. עתה חזר.

(יונה יושב על שרפרף בחדרה של מרתה, בהופיעה מאחורי - תאמר:)

מרתה: בן אמיתי? - הכרתי את העורף.

איך עוד גבר עם עורף שכזה.

לא יאמן: יונה הנביא בבית מרתה מיפו! -

אלוהים, מה קרה ליונה?

יונה: אני בדרך מרתה, לא ידעתי כי אראה אותך.

שמעך יצא בכל הארץ

מרתה: מה אומרים על מידותי בחבורות הנביאים? -

בושה, ואני חשבתי אתם מדברים על אלוהים

יונה: ועל מעשי ידיו להתפאר

מרתה: יונה, באת לבקש ממני משהו

יונה: אני רוצה לדבר עם רב החובל, אומרים כי הוא גר

בביתך

מרתה: אתה רוצה לדבר או להפליג?

תמונה
שישית

- יונה: להפליג
מרתה: הספינה הולכת לתרשיש
יונה: אני יודע
מרתה: אתה - לתרשיש?
כשהלכת ממני אמרת כי תחפש צדק -
מה תחפש עכשיו, זהב?
גם שמעך יצא בכל הארץ, אמרו - יגדל כישעיה,
התגאיתי בלבי שידעת אותי לפני שידעת את
האלוהים -
ופתאם - תרשיש?
עברו עשר שנים כמדומה לי?
כן, עשר שנים, לא חשבתי שתזכרי.
את צודקת, באתי לבקשך דבר.
אל תגלי לרב החובל את שמי. אל תגלי לאיש.
מרתה: ואולי אינו רוצה נביא על הסיפון שלו?
ישנם רבים החוששים להפליג עם נביא בספינה
אחת
יונה: אני יודע, לכן אני מבקש.
ייתכן שהוא אחד מהם
מרתה: אתה יודע, הכל אתה יודע.
תמיד.
גם אז אמרת: אני יודע -
ובבוקר לא היית עוד.
אחר ספרו כי נצטרפת לנביאים

יונה

יונס

- אמרו כי אין כמוך לתוכחה ולנבואות הזעם -
יונה: אני מבקש ממך מרתה, שכחי כי הכרנו זה את זה, היינו ילדים על שפת ימה של יפו -
עכשיו באתי לבקש ממך חסד של שתיקה.
מרתה: נביא האלוהים זקוק לחסדי זונה מיפו? -
בן אמיתי אתה נפלא כמו או.
ואם יבוא אסון על הספינה בגלל נביא שיעלה בה בעילום שם?
אומרים שמזלכם הוא רע.
יונה: מרתה, איפה רב החובל? -
אדבר אתו. אתן לו את שכרו מראש, הוא לא יסרב
מרתה: אתה נחפוז כל כך כאילו רדף אותך,
שכחת כי לא הבטחתי לשמור סודך.
אתה בוטח כל כך כי נכיר לך טובה על הקללה
יונה: מעולם לא קללתי אותך.
לא בלבי.
רק בגלל הנדרים לא באתי ליפו כל השנים האלה.
זכרתי בעדנה - אך ניסיתי להתנזר לאלוהי -
מרתה: לאן אתה בורח, נזיר, מאלוהים? במה נכשלת?
יונה: מה את רוצה לדעת?
מרתה: אני אוהבת ספורי גברים על חייהם.
כל אחד מחשיב כל כך את ספורו, את סודותיו, את
חטאיו שלו -

תמונה

שישית

- זה משעשע כמה נדמה להם כי סיפורם הוא שלהם בלבד -

גברים אינם מקילים ראש בעצמם.
ספורם נשמע תמיד כסוד שהם קורעים מלב, עם הבשר,

- על כן לא יוציאוהו לאור עולם,
רק ילחשוהו באוזני זונה, אשר איש לא יאמין לדבריה -

בשרם או במקום.

אבל אתה נפחד כל כך כאילו ברכת מאלוהים;
ומה אם לא ניתן לך לברוח,
לא הוא ולא אני?

יונה: אין לי סוד. פשוט אני יכול יותר להנבא לשוא.
ישעיה מבקש להתפשר עם התליין,
פחד שומרון נפל גם עליו.

אני תמים ומאמין כי יש תהום בין רשע ובין צדק -
זה אסוני.

מרתה: מה האסון?

הרי משום כך יצאת מיפו השפלה לעלות בהרים
ובגדולת ירושלים

להיות נביא לאלוהים נוקם, נוטר, קנא ומאיים -
אני זוכרת כמה פחדתי מדברי האמונה,
בין הגפנים על הגבעה, מעל לתהום הים, זוכר?
ליד מקדש כל המתים, מדרום לשפך הנהר? -
זוכר?

אתה חייב להאמין, המקצוע מחייב אותך

יונה: אבל הוא אינו חייב בשום דבר.

מרתה: כמה נהמד:

לאלוהים אין אמונה והנביא בורח לארץ הזהב

יונה: מרתה, אני רוצה להעלם.

אני רוצה להיות רחוק מן המקום בו יהיה עלי

לומר תמיד אמת או שקר.

יש מקומות בעולם בס לא חייבים לבחור

מרתה: תמיד ידעתי כמה האמנת כי דבריך הם אמת.

אני יודעת שלא אהבת אשה אחרת על פני,

האמנתי כי יעברו שנים,

תשוב ליפו,

את שגעון הנבואה תשאיר גלמוד בהרים הצהובים

של ירושלים הקרה -

עכשיו אתה נמלט על נפשך -

ובריחתך מהנבואה נראית לי נוראה מבריחתך

אליה.

רב החובל שלי תמים.

הוא לא מפליג כדי לברוח, רק כדי להגיע.

ללא נביא.

"רק כוכבים ממעל וזכרוןך בלב יורו לי את דרכי"

כך הוא אומר בטרם כל פרידה,

מה יהיה עליו אם תתנבא לפתע,

אם תתגודד,

אם אלוהים ירדוף להשיגך,
אם יום אחד אשכל אותו וגם אותך?
יונה: מרתה

(רב החובל נכנס)

רב חובל: אורחים? - שלך?
מרתה: לא, מחכה לך.
רב חובל: ואני חשבתי - שלך. חשבתי: הסבלנות פקעה.
שלושה ימים אני יושב בחוף. שנה עברה. הכל
ישבע - נכון אדון? היא אומרת היא אוהבת רק אותי
מרתה: שוב שתית
רב חובל: ויין טוב, מאשקלון. משהו שלא יהיה בדרך, כמו
את. יהיו נשים אבל לא את. לא כל כך בוגרניות
כמו אשקלון. נכון, אדון? אני אומר לה: למה לא
תהיי אשתי?
והיא אומרת: למה תשלם כל השנה בעד לילה
אחד בשנה? - עכשיו שלך הוא בחנם. זה טוב,
נכון?

יונה: מתי אתה מפליג, הנה שכרך
רב חובל: מה אתה נחפז. שכרי לא יברת. ולהפליג - כבר
הפלגנו. כלומר, בבוקר היה זמן ההפלגה. אבל
מרתה לא רצתה להיות אשתי. היא אומרת שנה
שלמה אהיה בדרך, זה לא אהבה, זה לא נישואים.

ואני אומר: הסבלנות פקעה. הנה כבר יש לה
אורח. אני אומר יש הבדל בין להיות אשתי ובין
לילה אחד בחנם. אני תמיד כמעט אוהב רק אותה
עם הנשים האחרות בנמלים.
מרתה: די. המלחים מחכים לך על הרציף. תן לו שכרו
יונה ודרך צלחה עד תרשיש.

רב חובל: יונה? זה שם יפה. יונה. אמי רצתה לקרוא עיט,
כך אמרה. ולא העזה. אמי היתה פילגש לאהוד
בן המצרי בשער יפו, ליד הגשר, בשפך הנחלים.
רצתה לקרוא לי עיט. כך אמרה. אהבה עיט.
אהוד היה שמן מדי ולא הרבה לעוט.
אבל יונה זה טוב; שקט, שליו, נחבא אל הכלים -
ורק שזה אוהב לדבר כל הזמן, שמעת?
לא חשוב מה. זה מדבר יותר מהאשה על הארץ
ומאלוהים בשמים.

תמיד יש לזה משהו להגיד ועוד משהו בגרון -
עכשיו אהיה שנה בדרך, והיונה אתי,
כמו נוח השכור.

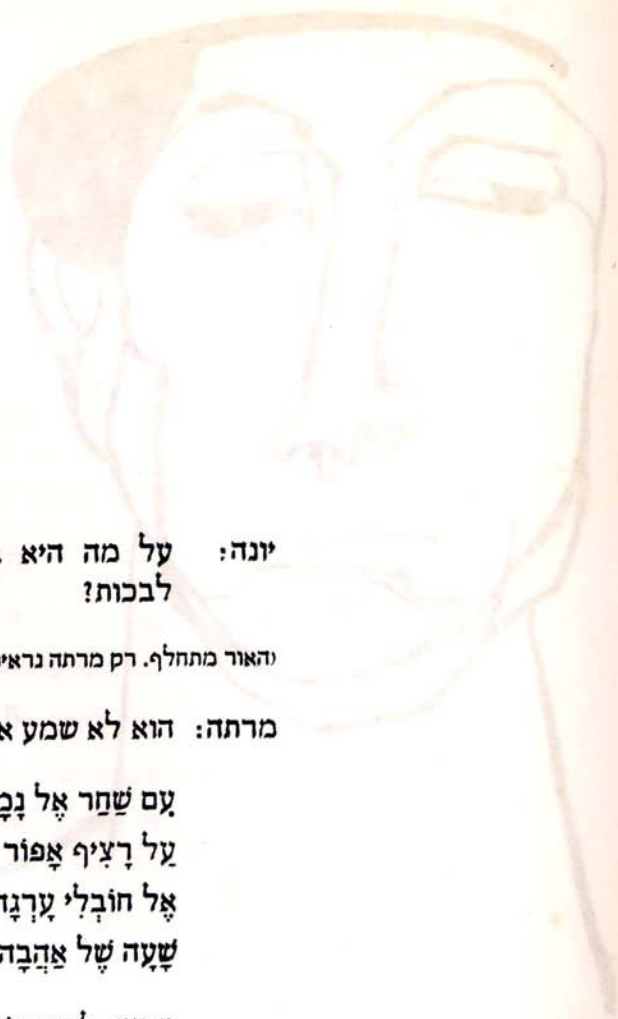
יונה: שנה?

רב חובל: כן, שנה, בוא

(מרתה בוסת)

מרתה: שנה יהיה בדרך

תמונה
שישית

יונה: על מה היא בוכה, אלוהי? למה לימדת אותה לבכות?

(האור מתחלף. רק מרתה נראית בו. היא שרה.)

מרתה: הוא לא שמע את שיר אשה לשעה בשנה:

עם שחר אל נמל ירדתי
על רציף אפור עמדתי
אל חובלי ערגה נפשי
שעה של אהבה

מבעד למפרשים הביט הוא בי
בגידותי ודודי נחש לבו
עיני לעיניו ספרו לבי
כמדי שנה בשנה

בְּעָרֵב נִשְׁאַנִּי חוֹבְלֵי הָאֱהוּבִי, כְּמִדֵּי שָׁנָה
חוֹבְלֵי הָאֱהוּבִי שְׂכֹר מִשְׂמָחָה, כְּמִדֵּי שָׁנָה

יונה
ג'ונס

במטת כלולותי, כמדוי לילה,
מטל בעלי שכור ואקוב
ואני פוחדת מן הלילה הזה האחד
פן יהא ככל הלילות בשנה
ככל הלילות שכורים
ככל הנמלים
ככל הלילות
ככל הקבות
ככל הלילות
בשנה.

אהוב עד כאב חלום אהבה
שרוע שומם בעלי החלום
על מטת פרוצה לבנה
בוכה פלתו בחצות אהבה
כמדוי שנה בשנה.

תמונה

שישה

טָרָם שַׁחַר יַחְוִיר עַל שָׁנָה חֲדָשָׁה
לוֹ יָקוּם אֲהוּבִי עַל שְׂכּוֹר הַנְּמָלִים
וּבִין לַיְלָה אָטוּם לְבָקָר נִכְרִי
בְּטָרָם יִפְלִיג לְחוֹפִים לֹא שְׁלִי
לוֹ בְּשַׁעַת הָעֶרְנָה, הָאֶחָת בְּשָׁנָה
לוֹ הַחֵל
לוֹ נִמְצָה
לוֹ גַּם -

עַל אֲשֶׁרִי
כָּל אֲשֶׁרָה שֶׁל אִשָּׁה
שֶׁל אִשָּׁה לְשַׁעָה
שֶׁל אִשָּׁה
לְשַׁעָה
בְּשָׁנָה

(בזמן שירתה של מרתה נבנית אוניה על הבמה)

המספר: האוניה הפליגה לתרשיש, הסערה פרצה אליה
על הספק עומדים אנשים מארצות.
כל איש ואלוהיו.
האוניה מחשבת להשבר.
כל איש נושא תפילה לאלוהיו כי יצילנה.
פרט לאחד.

מלח ב: הוא לא זועק, הוא לא רוצה להציל את האוניה
שלנו.

אנחנו משליכים כל מה שיש לנו לאלוהי הסערה
והוא לא זע ממשכבו.
הוא איננו ער.

מלח ג: אנחנו מבישים בשמיים המאיימים
והוא אינו רוצה לראות את השמים
מפוחדים אנחנו רואים את הגלים מתרוממים
עלינו כתורן פלשתי

הוא לא רוצה לראות את הים
מלח א: לא רוצה לשמוע אל הסערה,
לא לזעוק לאלוהים
לא להציל את האוניה המחשבת להשבר -
הוא ישן.

רב חובל: קום,

קרא אל אלוהיך
האנשים קראו לכל האלוהים

תמונה

שביעית

מלח א: מי זה?

מלח ב: איש מיפּו, נוסע לתרשיש

מלח ג: כך נדמה לו

מלח א: למה אינו קורא לאלוהיו?

מלח ב: אולי אין לו

המספר: ענה להם יונה, מי אתה?

הנה הם כבר משילים גורל בנפשם,

כבר הם יודעים כי אתה תעלה בו,

אינך מבין, יונה, אונייתם חושבת להשבר, אינך

מבין?

יונה: אני נמלט מאלוהים איך אדבר אליו?

מלח א: מה עשית?

יונה: סרבתי לדבר

מלח א: זעק אליו, אם כן, זעקנו לכל האלוהים!

יונה: אתה לא שומע. אני בורח מאלוהי.

מלח ב: אתה מוזר. בורח ולא יודע לזעוק. כמו נביא.

מלח ג: כמו נביא. יודעים לגעור, אבל כשצריך אותם פעם

לזעוק, הם ישנים.

יונה: בגללי באה הסערה

רב חובל: ולך נדמה כי זה חשוב בגלל מי באה הסערה?

האוניה תטבע וכולנו נהיה מזון דגים, תופש?

התפלל לאלוהים!

יונה: ואם אתפלל לו, לא תטבע?

מלח א: ואם נטיל קרבן למים, גם אז תטבע?

מלח ב: מה אתה רוצה שיענה לך, "קחו והטילו אותי אל המים"?

מלח ג: היית רוצה שיאמר כך, גם אתה רב חובל: ואם לא יאמר?

כורוס: אָמור לי אָתה.

מָה אַעֲשֶׂה בְּאָדָם בְּלֵב יָם, מָה תַעֲשֶׂה?

אֲטִיל גּוֹפוֹ לְתוֹךְ הַמַּיִם

וְהִסְעָרָה תִשָּׂךְ מֵעַלִּי?

אֲרָאָה גּוֹפוֹ נִשְׁסַע בְּחַרְטוֹם

אֲשַׁמַּע גּוֹיְתוֹ מִתְדַפְּקֵת לְשֵׁאוֹל

אִם שְׁלֵמוֹת הַדְּפָנוֹת מִתְחַתִּי?

אָמור -

מָה תַעֲשֶׂה בְּאָדָם בְּלֵב יָם?

הַמַּסְפָּר: מָה יַעֲשׂוּ?

כורוס: הַמּוֹת הַעֲכוּר,

הַמּוֹת הַמְקַצֵּי וְהַלְבָּן

מְקַצֵּי וּמִסְתַּעֵר

מָה נַעֲשֶׂה בְּךָ, יוֹנָה?

יונה: שאלות של הבל.

עוד מעט יאחז הפחד בגרוניכם, אחד חמום יצעק -
אתם תקחו אותי בידיכם העיפות, תשילו את גופי
למים

אחר תאמרו כי לא הייתה ברירה
כי על כן שתק הים.
כי מתר.

מה אתם מביטים בי כמבקשי רחמים?
הן אתם תשליכו אותי -

הן תצילו את נפשכם הנפקדת
ותוסיפו לחתור אל חוף של זהב

מלח א: לי אין ברירה עוד.

הים סוער עלי. בין מלתעות תהום יצעק אדם -

כורוס: ואני לא אשמע

מלח א: בתהום הריר המלוחה יצעק להצילו

כורוס: ואני לא אשמע

מלח ב: נגמלתי מחיי אדם בין ועקה לחנק

כורוס: אני לא שומע

יונה

נינס

מלח א: לא נאבדה בנפש האיש הזה

אל תתן עלינו דם נקי

אנא!

כורוס: אני לא אשמע!

המספר: הים חדל מועוף - ואלוהים חיד

האניה חתרה לחוף - ואלוהים אורב

יונה נבלע בדג - שאלוהים מנה

יונה נשפח מלב אדם - ואלוהים חכה.

לקול יונה חכיתי -

אך יונה שתק בדג.

ח ל ק ר א ש ו ן
ת מ ו נ ג ה ש מ י נ י ת

והבמה היא עתה שפת ים רוגעת, מוארת בעליצות, משמיעה צלילי בתי קפה של חוף, היש ליונה מקטורן לבן ומשקפי שמש?

רב חובל: הוא יצא לחופשה אל הים

כורוס: החפשה על שפת הים היא כה אידיאלית

משפחת היא את העולם -

והיא כל כך בנלית

עד שפשוט כבר לא יודעים

איפה החוץ, איפה הפנים

איפה מתחיל הסוף, סוף סוף

רב חובל: הגה, בנפש על החוף

מלח א: אחד אוהב להשוף בשמש על החול

אחד מטביע את עצמו במצולת שאול

אחד יושב לו ככה סתם, והוא עצום עינים

אחד אורב, כל יום, כל יום, להרפתקה בשנים

כורוס: החפשה בתוך הים היא כה אידיאלית

משפחת היא את העולם -

עד שפשוט כבר לא יודעים

איפה החוץ איפה הפנים

איפה מתחיל הסוף, סוף סוף

רב חובל: הנה בנופש על החוף
 לורד: מה שלום יונה בבטן דג?
 למה אתה מחכה? -
 למה אתה מתעקש, הרי אין לך ברירה - - -
 וכל זה כדאי לך למען שלושה ימים של עקביות?
 הרי בסופו של דבר תהיה רעב -
 ואין לך תרופה טובה מזו נגד - העקביות

כורוס: עבר קבר יום אחד

והנביא יושב בדר

מה הוא עושה בבטן דג

במשך כל היום?

עבר קבר יום אחד

ושמש ושמים אורו כבקח

והעולם יצא לפוש

ולא שמע תוכחותיו

האנשים על פני המים

חתרו קבר שוב אל חוף זהב

ואלוהים שבשמים

חכו לשוא

ת מ ו נ ה

ש מ י נ י ת

יונה: באת להוודע כמה אוכל להחבא בדג אלם -
אולי אתה יודע למה לצאת מן המחבוא?
את שהיה אין להשיב, את שיבוא - אפשר למנוע?
מעולם לא היה תקדים לזוועות אשרדון סנחריב
וסרגון

האם לא יהיו תקדים לעולם?
אדם א: אלפי הערופים על המושות מנגד החומה
ומחרוזות ראשי אדם על צוארי שבויים בתהלכות
הנצהון

אדם ג: הולכים לקול צלילי הנבל העדין
אדם א: ואיש נגרר בשפתיו הנקובות חכת ברזל
ואיש כפול עשרות אלפי גולים
מכל הארצות לכל הכיוונים
אדם ג: וכבשנים של אש ובית מטבחים לאדם בפרוורים
לורד: האלוהות לא תוכל לעבור על אלה בשתיקה.
אפילו לא האנושות.

יונה: אולי לא בשתיקה, אך מה עוד יוכלו לעשות?
לורד: אך אסור, בשום פנים אסור לשכוח
יונה: ואם אסור, הייתכן לזכור?

(מרתה, לבושת מעיל פרוץ, מופעת בקצה הבמה, ללא קשר עם הנוכחים
היא מדברת אל הקהל ובסיימה - תצא כלעומת שבאה)

מרתה: אני הולכת אל קולונל היינץ.
 כבר לא ראיתי אותו חמש שנים. הוא היה אהובה
 של אמא. אחרי שנהרגה הציע לי להיות אהובתו.
 זה היה במלחמה. הוא היה איש טוב וקצין בצבא
 שלנו. וגבר. ואיזה גבר. הגבר הראשון שלי.
 אחרי המפלה לקחו אותו למחנה. עכשיו הוא שוב
 קצין. הוא בא לבקר בעיירה שלנו עם קצינים של
 בנות הברית. הם רוצים לבנות בסיס חדש על
 חורבות הקסרקטין הישן. אני הולכת למלון לראות
 אותו. אולי יקבל אותי לראיון. כשהכרתי אותו, הוא
 היה רק - קפטן היינץ.

(מרתה יוצאת)

אדם ג: אך אנו חיים בתקופה מודרנית.
 נינוה היא עיר תרבות -
 יוצרת גלגמש ואנסמבלים לנבל וחליל.
 אדם ב: נינוה חטבה ארמנות פאר באבן,
 נינוה דיברה אל העולם בפסלים -
 כלילי יופי.
 אדם א: אך נינוה רצחה בשיטתיות מסמרת שיער
 יונה: ונשי שעשועים בגני החשק -
 משחקות כדור בראשים הערופים

ת מ ו נ ה

ש מ י נ י ת

(מרתה מופיעה, אותו לבוש, קצה שני של הבמה)

מרתה: אומרים שאי אפשר לעלות אליו עכשיו. חבל.
אולי לא יקבל אותי לראיון.
אהבתי לראות אותו חמוש, לשמוע עקביו רוקעים
על מדרגות השיש. אהבתי לחוש ידו החזקה אוחות
בזרועי בגן העיר
אני שומעת צלצול אביזרי השרד של מפקד
הקסרקטין לימיני.
הייתי כמעט ילדה.
כמעט ילדה שלא ידעה לשמור לו אמונים.
כשנאסר - ברחתי מחדרי.
אדם א: אי אפשר להיות רוצח ואמן
אדם ב: מדוע אי אפשר?
אדם א: עובדה. בעלי הנסיון ביצירה לא היו רוצחים בדרך
כלל
אדם ג: אך בעלי הנסיון ברציחה אהבו אמנות בדרך כלל
אדם ב: מדוע?
אדם ג: עובדה. הם אהבו את היפה, הם בנו את היפה, או
לפחות קנו את היפה.
ככל שקנו יותר יופי כן הרגו יותר אדם
יונה: רק רצח, רק כאב, רק עוות הגוף של זולתו -
עד אין הכר, עד געיית חיה, עד אבוד הדעת -
רק זה יודע אדם לבטח כי יוכל לעשות לזולתו.

- בכל היתר הוא מטיל ספק. אינו בוטח בתוצאות.
לא באהבה, לא בשכנוע. על כן לא יסכנו לשלטון.
- אדם ב: ומה יהיה מחר?
לורד: אתה שואל אותי? וכי מה אני יודע - להיות סבת הכל אך לא התוצאה.
גרמתי לאתמול שיהיה -
והוא יולד כל יום את ההיום באופן עצמאי.
- אדם ב: חוסר אחריות. אתה בורא עולם כמו פר מרביע.
יונה: למה לא יוכלו כאב וחדלון לרסן את הרוצחים?
לורד: על כן אי אפשר לומר: אני בורח לתרשיש, אחריהם.
הים.
- יונה: אבל אפשר לא לומר.
פשוט לשתוק. כמו דג. כמו איש בדג.
אפשר לשתוק כל כך - עד שכוח המלים את משמעות עצמן.
- כורוס: זועות גדולות מכל מלים רובצות לפתח דעתנו
הן אזהרה או מורה דרך לבאות?
לורד: נותרה הנבואה.
הנבואה לומר כי תיהפך נינוה.
כי אפר לא יהיה רק מנת הקרבנות.
כי כל הממלכה תהיה רק שק ואפר.
יש והשתיקה גם היא קטנה מהכיל את המלים.
אפשר לומר לפחות את זה -
לא?

כורוס: עבר עוד יום אחד

נראה ארוך בעד

החטא פשט לו בעולם באין מפריע

וילדים למדו על פה את דברותיו

האנשים על פני המים

חתרו אל חוף זהב

ואלוהים שבשמים

חכו לשוא

בבטן דג, נביא אחד

קפול ומקפל ישב בדר

ישב, שתק שתיקת חיו

שבועולם - ומעליו

האנשים על פני המים

חתרו אל חוף זהב

ואלוהים שבשמים

חכו לשוא.

עכשו עברו שלושה ימים.

בְּבֶטֶן אִישׁ.

בְּבֶטֶן דָּג.

גַּעזֹר רָעֵב.

הָאֲנָשִׁים עַל פְּנֵי הַמַּיִם

חָתְרוּ אֶל חוֹף זָהָב

וְאֱלוֹהִים שֶׁבַשְׁמַיִם

כָּבֵד לֹא חָכוּ לְשׂוֹא

לֹרֵד:

וְאֱלוֹהִים שֶׁבַשְׁמַיִם כָּבֵד לֹא חָכוּ לְשׂוֹא.

הִיָּה סוּפוֹ שֶׁל יוֹם עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה

וַיּוֹנֵה לֹא יָדַע הַיּוֹם מִן הַלַּיְלָה

בְּעֶרֶב הַשְּׁלִישִׁי - שָׁמַעְנוּ קוֹל תְּחִינָה עוֹלָה מִבֶּטֶן דָּג

תְּחִינָה שֶׁל אִישׁ רָעֵב, שְׁטוּף מוֹחַ וְכִנּוּעַ.

עִקְשָׁן שֶׁנִּשְׁבֵּר. מוֹכֵן לְכָל.

בַּחִלָּה אַחֲזָה בְּדָג - יוֹנֵה הוֹקֵא לְחוּף.

עַל חוֹפְנוֹ נִבְיָא.

רְחוֹק מִפְּרֶשֶׁת דְּרָכִים.

יֹדַע גּוֹרְלוֹ.

תּוֹהָה: מָה הַרְשׁוֹת הַנְּתוּנָה וּמָה צְפוּי?

(אור באולם)

ח ל ק ש נ י
תמונה תשיעית

(מרתה נכנסת לחדרה, פושטת מעילה, תולה על הקולב שבפרשת הדרכים.
יונה יכנס בזמן שירתה)

מרתה: חזרתי ממלונו של וולפגאנג. ראיתי אותו מרחוק.
לא נתנו לי לעלות אליו. אמרו שהוא עסוק
בישיבה. שאחזור מחר.
עוד מעט יבוא יונה ג'ונס הביתה. הוא הלך ללורד
לנסות לזרז את השחרור שלו. לורד הוא חביב
אבל זקן בנשמה.
אשיר לכם שיר על הראשים המוחלפים

הִיָּה לָהּ בַּעַל גָּבֵר
הִיָּה לוֹ רֹאשׁ קָטָן
אֵךְ מִמּוֹלֵי גֵר אִישׁ הָרוּחַ
וְרֹאשׁ לוֹ - מְצִין.

חֲפֹשְׁתִּי לִי אֶהוּב
מְצֹאתִי אִישׁ מוֹזֵר
הוּא אֶהוּבִי הָרוּחָנִי
מוֹל בַּעֲלֵי הַפֶּר

בבוקר הִלַּכְתִּי אֶל הָאִישׁ
 אֲהוּב רִוְחוֹ בְּגוֹפִי
 אֵדָךְ אֶת גּוֹז שֶׁל בְּעָלִי
 זְכַרְתִּי בְּמַטַּת אֲהוּבִי

חֹזַרְתִּי אֶל הַגָּבֵר
 בְּכִיתִי גוֹרְלִי
 עַל אֲהוּבִי שֶׁלֹּא רָצָה
 הַחֲלֹף רֹאשׁוֹ עִם בְּעָלִי

כּוּרוּס: נִטְלָה אִשָּׁה סִפִּין מִטְּבַח
 בְּלִילָה בְּאֵין אוֹר
 גְּדִמָּה רֹאשֵׁי הַיְּשָׁנִים
 רֹאשׁ רֹאשׁ לְפִי הַתּוֹר
 אֶת הַרֹאשִׁים הַמִּירָה
 גּוֹף גָּבֵר עוֹ הַעִירָה
 עַל גְּדִמְתוֹ הַדְּבִיקָה
 הַרֹאשׁ הַמִּתְּר.

מרתה: יצור מושלם קראתי לו
את כל לבי נתתי לו
לעולמים נשאתי לו
לגבר המקפאר

כורוס: הן ראש גאון וגוף של און
נולדו לתאום (אמרה)
בשחר יום
באש וחם
ביופי וכתם

מרתה: מאז הדבקתי לו ראשו
עברו ימים רבים
יום יום צמק גוף בעלי
הבעל לי בחוס
יום יום נחלש גוף בעלי
חושב המחשבות
אני בכיתי בלילות
בכיי דמה לשחוק

יונה

ג'ונס

כורוס: שׁוּב אֲהוּבִים חֲפֹשָׁה לָהּ
וְהַגְלִיל חֲזֹר
בֵּין בַּעֲלָה הָרוּחָנִי
לְאֲהוּבָה הַפֶּר

מרתה: מוֹסֵר הַשָּׂכֵל מִן הַסְּפוּר
שֶׁל תוֹמָס מִן
הַז"ל
שְׁאִין לְתַפּוּשׁ אֶת הַמַּקֵּל
בְּשָׁנֵי קִצּוֹת
מִזֶּל
כִּי כָּל רְחוּק
גָּדוֹל כָּל עוֹד
לֹא בָּאנוּ עַד
אֵלָיו
וְהַעֲתִיד
הוֹפֵךְ עוֹדוֹ
כְּעַנְנִים וְעַב

כורוס: וְהַעֲתִיד הוֹפֵךְ עוֹדוֹ כְּעַנְנִים וְעַב

- ג'ונס: שיר מחריד
 מרתה: את הספור אהבת
 ג'ונס: לשיר על זה - זה נורא
 מרתה: ידידי, אתה עדיין נפש. את המלחמה בילית במחנה שבויים שקוע בקריאת שירה, עדיין אתה נחרד בכל פעם שאתה פוגש מישהו שראשו לא מחובר אליו באופן סופי, זה לא מתאים לדרגת הקצין שלך. אגב, מתי משחררים אותך? - ייתכן שבמקום אחר בעולם, אחשוב גם אני שזה שיר מחריד.
 ג'ונס: לורד הטיל עלי להגיש לו רשימה אחרונה של פושעי מלחמה אשר לא נתגלו בסריקות הקודמות. "כל מי שמעורב בפשע במובן הרחב של המלה"
 מרתה: איפה תמצא אותם?
 ג'ונס: אינני יודע אם אמצא, אחפש אותם מבית לבית בכל האיזור שלי, אם לא אמצא הם יהיו חופשיים לחיות כמוני וכמוך
 מרתה: מה זה אדם המעורב בפשע במובן הרחב ביותר של המלה?
 ג'ונס: ההגדרה של פקודות הקבע אומרת: "כל מי שפעל וידע שהוא מסייע לביצוע הרצח בתאי הגזים ולא נמנע מכך אף שמתקבל על הדעת כי יכול היה לעשות זאת"
 מרתה: מתקבל על דעת מי?
 על דעת השבויים בחסות הצלב האדום או אולי

- על דעת לורד?
 ג'ונס: על דעת בני אדם
 מרתה: ומה זה לדעתך? או אולי יש גם להם הגדרה
 בפקודות הקבע?
 ג'ונס: לבני אדם אין צורך בהגדרה
 מרתה: לפעמים נדמה לי כי לא נצא מכאן לעולם
 ג'ונס: אינני יודע אם נצא מכאן, אבל תודי שמוכרחים
 לנסות להביא את כל מי שעסק בפשע לפחות
 למשפט
 מרתה: כל מי?
 ג'ונס: מה השאלות האלה לפתע? - כל מי. כל נהג קטר
 רכבת אל המוות ולא רק מי שלחץ על הכפתור
 בבתי החרושת לרצח
 מרתה: כמה חשודים נחוצים לך, עשרים יספיקו? - אני
 חושבת שאוכל להרכיב לך רשימה טובה. יש לי
 מכרים רבים בעיר הזאת. אינני יכולה לחיות בה
 יותר. נדמה לפעמים כי הפחד שייך רק לקרבנות.
 ג'ונס: איזו רשימה את יכולה להרכיב?
 מרתה: קצת מיוחדת. בראשה יעמוד קפטן לשעבר
 וולפגאנג סבסטיאן היינץ, זוכר את השם?
 ג'ונס: ספרת לי עליו, הספקתי לברר את עברו. הוא
 אפילו לא היה חבר המפלגה, האנשים שלנו
 שחקרו אותו הגיעו למסקנה כי היה איש צבא הגון
 מרתה: איש שעשה הכל כדי להציל את שמו הטוב של

ת מ ו נ ה

ת ש י ע י ת

הצבא

ג'ונס: כמובן, ובכן?

מרתה: כמה אתם מצחיקים. אפילו את הנקמה אתם מנסים להלביש בגדים של חוקיות רק כדי להיכנס להיס-טוריה כצבא הגון

והינץ בכובע וסימני דרגה של הוהרמאכט, מסכה לפניו, נכנס. יושב על כסאו של לורד. מוציא רשימותיו וקורא הרצאתו בפני החיילים

היינץ: הַעִקָר הוּא הַעֲתִיד.

עֲתִידוֹ וְשְׁמוֹ הַטּוֹב שֶׁל הַצָּבָא הַשּׁוֹבִים בְּיָמֵים הַנּוֹרָאִים הָאֵלֶּה יוֹתֵר מִכָּל אִי־יָאָה אוֹ עִקְרוֹן אַחֵר. אִם שְׁמוֹ הַטּוֹב שֶׁל הַצָּבָא מִתְקַלְקֵל - מִתְפּוֹרֶרֶת הַחֲבֵרָה; הָאָדָם מְאַבֵּד אֶת הַבְּשָׁחוֹן, הַמְדִינָה - אֶת מִשְׁעֻנְתָּהּ הַיְחִידָה, הַהִיסְטוֹרִיָה - אֶת הַהִמְשָׁכְיּוּת שֶׁלָּהּ.

הַצָּבָא - הוּא הָאֱלֵמֶנט הַיְצִיב בְּיוֹתֵר בַּהִיסְטוֹרִיָה הָאֲנוּשִׁית.

מֵאֲזוֹ שֶׁהָיָא קִיָּמַת - קִיָּם צָבָא.

בְּכָל הַתְּקוּפּוֹת, בְּכָל הַמְשָׁטָרִים, בְּכָל הָאֲקָלִימִים, בְּכָל הַדְּתוֹת - הָיָה צָבָא. כְּמַעַט תָּמִיד הוּא דוֹמָה

לעצמו: ארגון, משרות, משגי הגינות, כבוד,
גבורה - כמעט ללא שנוי. לכן יכולים כל העבאות
ללמוד זה מזה.

אפילו כשאנו לוחמים נגד אויבינו - אנו לומדים
מהם.

אויבינו - הם תמיד אויבים באפן זמני, כמו בעלי
הברית שלנו.

כל אויב היום יכול להיות בן ברית מחר - ולהפך.
כך יכול לדבר רק איש צבא - לא מנהיג, לא
פמר, ואפילו לא שופט.

אנחנו שׂיכים לאחווה העולמית של הלוחמים -
אנחנו אחראים לשמם הטוב, לחייהם ולמותם
בחסות הפקודה שאין הם אחראים למטרתה אלא
לבצועה היעיל בלבד.

אנחנו מעריצים את צבא האויב כשהוא פועל היטב
ובגבורה -

אנחנו בזים לו מעומק לבנו כשהוא פועל בפחד או
בחוסר מקצועיות.

נדאג נא כי בעתיד ידעו מנצחינו להפריד הפרדה

תמונה
תשיעית

מוחלטת בין שמו הטוב של הצבא שלנו לבין
המעשים שנעשו על ידי המנהיגים האזרחיים אשר
העמידו פנים, כמו תמיד שהם פועלים בשם
המולדת.

שיאשימו את המשטר, את המפלגה, או אפילו את
שבע האדם והעם -

רק לא את הצבא.

הצבא הוא מעל לכל.

נספר למנצחינו בגאווה על הרצח שרצחנו בתוקף
הפקודה, בתוקף תפקידינו כאנשי צבא - לא
נתביש בו. אני סומך עליהם כי אם גם לא יעניקו
לנו מיד אותות הצטיינות - יהללו אותנו עד מהרה
בכל האקדמיות הצבאיות, ויעניקו למצטיינים
בינינו דרגות ותפקידים ביאה לבני בריתם
החדשים.

רק אנחנו, אנשי הצבא הלוחם - הננו בני ברית
אפשריים לאזיבינו היום. רק אם נוכיח כי הננו
אנשי צבא בכל מאת האחוזים יתנו בנו אמון
שלעולם לא יוכלו להעניקו לאזרח.

ידידי, ואחים לנשק.

שמרנו על מחנות ההסגר הללו ועל בתי החרושת
שעל ידם במשך ששה וחצי חדשים. היתה זו
משימה צבאית טהורה שהטלה עלינו על ידי
הפקוד העליון. נבחרנו לכך במיוחד בגלל
הסודיות המוחלטת שנדרשה מאתנו. הנני מבקש
מכם להמשיך ולשמור על סודיות מוחלטת גם
אחרי שנוריד באפן ומני את הפדים מכתפינו.
הלילה אנחנו הורסים את כל המבנים בשטח מחנה
שבע עשרה ושלשים ואחד וכל בתי החרשת במס'
שלוש. בעוד ימים מספר ימצאו כובשינו את כל
שטח ההסגר במצב של הריסות מהפצצה.
מפחד ישמר כל אחד מאתנו בלבו את סוד הלילה
הזה, כחובת החיל, למען כבוד הצבא הלאומי
שלנו שיקום ויעלה מחדש!
למען כבוד וזהר לכל איש צבא, באשר הוא שם!

אני מוכרח להודות, אדוני השופט, כי הקליעות שלכם היו מדויקות ביותר בחודשים האחרונים למלחמה. תוכל להוכיח בכך בקלות כאשר תבדוק את תוצאותיהם בעיר מולדתי.

מרתה: אילו הפצצות?

היינץ: כאיש צבא במקצועי עלי להודות כי הנני מעריך את אלה שהפציצו את מחנות ההסגר ליד וילהלמה במחנותם כל זכר לפשע הנתעב ביותר של רצח בני אדם בתאי גזים ולא בשדה הקרב.

מרתה: האם הפציצו בנות הברית ולו רק פעם אחת את תאי הגזים?

היינץ: כאיש צבא במקצועי כבול לפקודות הממונים עלי, לא יכולתי כמובן לעשות דבר שימנע את הפשע, כפי שתבין בעצמך אדוני הקפטן, אך האמין לי כי שמחתי שמחה כנה כאשר ראיתי את המחנות עולים בעשן והופכים אבק כתוצאה מהפצצתם.

הנני מאמין בכל לבי כי החיילים אשר ביצעו משימה זו זכאים לאותות הצטיינות

מרתה: מי ניסה להרוס את אושויץ ומיידנק?

רק היינץ שלי היה נאמן לצבא הבינלאומי עד הסוף. הוא הציל את כבודכם ואת עורו. אני לא יכולתי להביט בעיניו ולא באתי לבקר אותו אחרי המשפט.

היינץ: הרשה לי לסיים, כבוד השופט, ולהודיע כי הנני מצדיע בכל יראת הכבוד שאני רוחש לאיש צבא כלוחם וכשופט, כמציל מדינתו. שנינו הננו אנשי צבא, אדוני הקפטין. שנינו באותה דרגה. הנני משוכנע כי הננו מבינים זה את זה, הנני משוכנע כי תאמין לי כי לא הייתי מהסס להודות בפשעים לו השתתפתי בביצועם.

גם אז הייתם בודאי מקילים בעונשי שהרי זה ביצוע פקודה ואין לענוש על כך בחומרה על מנת לא לתת דוגמה רעה לחייליכם אתם. לו דנתם אותי לתקופת מאסר על ביצוע פקודה הנחשבת לפשע - הנני משוכנע כי הייתם משחררים אותי כעבור זמן קצר ביותר, כשהקהל הרחב היה שוכח את עמדתו כפזית הטובה כלפי אנשי הצבא שלו - כפי שנוהגים בכל המדינות ההגונות.

הציבור כפוי הטובה שוכח תמיד כי הוא קיים בזכותנו, לכן יש לפצותו מדי פעם בעונשים קלים לאנשי צבא הממלאים פקודות הרג למען גאולתו. מכל זה הנך מבין, אדוני השופט, כי לא הפחד מדבר מתוך גרוני, לא בגללו הנני מכחיש השתתפותי בביצוע פשעי המלחמה המוגדרים בכתב האישום. הנני מכחיש השתתפותי בהם - כיון שלא השתתפתי בהם. להיפך.

תודה על הקשבתך, אדוני השופט.

ת מ ו נ ה

ח ש י ע י ת

- מרתה: עכשיו הוא קולונל. אולי עשיתי שטות שלא הלכתי לבקר אותו במחנה העצירים. לא יכולתי.
- ג'ונס: את מדברת בשנאה
- מרתה: אסור לשנוא?
- ג'ונס: אסור להאשים אדם שהשתתף בפשע הנורא ביותר רק משום שרוצים לברוח מעיר מולדתו מהר יותר
- מרתה: אני לא מאשימה את היינץ שהשתתף בפשע
- ג'ונס: את מאשימה אותו שהשתתף בטשטוש עקבות הפשע כדי להציל את הפושעים
- מרתה: אולי
- ג'ונס: איפה הוא נמצא, קולונל היינץ?
- מרתה: מחוץ לתחום ההשג שלך, קפטן ג'ונס
- ג'ונס: מתי ראית אותו לאחרונה?
- מרתה: היום. אבל הוא לא ראה אותי. לא רצה. הוא עסוק מאד בימים האלה
- ג'ונס: בקשת ראיון עם קולונל היינץ?
- מרתה: רציתי לראות אותו עוד פעם לפני שאני עוזבת את המקום הזה
- ג'ונס: רצית לחזור לאהובך הראשון, כיון שלא קיבל אותך, את מנסה
- מרתה: אל תגמור את המשפט, יונה ג'ונס. יש לך הגיון של שופט חוקר. תמיד אתה מניח את הגרוע ביותר כודאי. שאלת אותי מתי ראיתי אותו. סיפרתי לך. רציתי לראות אותו. הייתי אהובתו אחרי שאמא

מתה. כשחזרנו מהלוייה לקח אותי. הייתי בת
שש-עשרה וכבר לא הייתי בתולה. בכל זאת לקח
אותי. שלוש שנים הייתי אהובתו ושפחתו. שנאתי
אותו ולא יכולתי שלא לאהוב אותו עד שירוף
החושים והדעת.

הוא היה נורא ורצייתי שיהיה נורא. הוא ברוטלי
במידה שהוא נימוסי, מעולם לא שכח להביא
מתנה, בכל התאריכים, מעולם לא סלח לי, על
שום דבר. כבר חמש שנים לא ראיתי את האיש
שאהבתי לפני שאהבתי אותך. היום הלכתי כדי
לראות אותו.

ג'ונס: את טוענת כי היה אחראי להרס התאים על יד
וילהלמה ערב הכיבוש?

מרתה: שאלתי אותך, מה זה פשע במובן הרחב ביותר של
המלה, זה למשל? או מחר תהיה לזה הגדרה
חדשה?

(האור מתחלף. ג'ונס מתקרב לקדמת הבמה, לפרשת הדרכים, מעילו הופך
גלימה, הוא הופך יונה)

יונה: בבוקר כבר לא יהיה המחר דומה
לנבואת דמיוננו מאמש

מרתה: הוא לא יבוא אלי ולא יהיה שלי
אך כל החטאים יסלחו לו ולי

יונה: כך נדמה כל בערב מחר, אחר כך זה משתנה

תמונה
תשיעית

- בצהריים, כבר אי אפשר להכיר את ההיום שפגשנו
עם שחר
הוא מתחיל לגסוס בשעה ארבע בערך
מרתה: שוב דברי הבל
יונה: כמו כל הנבואות
מעולם לא התגשמו - אך קסמן לא פג
הן משעשעות אתכם, אותי, אפילו אותה
כי היא אוהבת, כמו כולם, את צליפת שבטי
התוכחה על הבשר
מרתה: לא עכשיו
יונה: ודאי, עכשיו יש הפסקה.
מתעגעעים לגבר, הידיד מתחיל לשעמם, אפילו
הוא צודק
מרתה: לא הוא משעמם. זה רק הצדק וכל הנבואות
יונה: הן מתות בבוקר
מרתה: אולי משום כך יפה הוא כל כך, בגלל ההפתעות
יונה: במקצוע שלנו מתרגלים להפתעות, הן הופכות
שגרה
מרתה: גם במקצוע שלנו
יונה: ועדיין לא נמאסה לך השיגרה, עדיין את רוצה
בהפתעות?
מרתה: אתה חושש מכל אחת. תמיד נדמה לך כי בהפתח
הדלת -
יעמוד בה זה אשר ראה אותך בסערה, כשישנת

יונה

ג'ונס

יונה: הוא לא יבוא
מרתה: כמה מעט אתה יודע על בני אדם. שנה עברה
יונה: אינני נחוץ לו.
מאז הוקאתי אל החוף - אין איש זקוק לנבואות
מרתה: אה, התכוונת אליו?

(לורד נכנס)

וְאֲנִי חֹשֵׁבְתִי עַל רֵב הַחֹבֵל

(היניץ מסיר את המסכה)

לעתים מקדימות האגיות להגיע
בְּכֹל שָׁעָה יְכוּל הַמַּחֲרֵר לְהִתְחִיל. בְּכֹל שָׁעָה
לורד: אתה לא תברח עוד אל הים
תֵּלֵךְ צִיָּתוֹ, לְכֹל גִּיְנוּה, כִּי אֵין לְךָ בְּרִיָּה
מלח א: לִים אֵין סוּף, כֹּל רְצִיחָיו יִבְלַע
וְנִבְיָאֵיו יִקְיֵא
כֹּל הַחַיִּים אֱלֹמִים חֲרָשִׁים בּוֹ אֵת הַסּוּדוֹת
וְהַחֹפִים סוּגְרִים.
גִּיְנוּה רַבּוֹת קָמוֹת כְּמַגְדָּלִים עַל כֹּל גְּדָה

תמונה
הסיעית

ואור המגדלים קורא לך יונה
לבוא בכל גינה, יונה
מרתה: אל תדאג, הוא ילך לגינה.

צריך רק להבטיח לו קצת דמיון בין הנבואות
והמציאות

והוא ילך עד סוף העולם להודיע לו סופו.
לי אין הוא מאמין.

ובינינו:

הנביאים טובים לי לשעה קלה
אך מי יוכל לשאת את חבדתם לעד?
לבם מלא על כל גדותיו רק בקללה
וכל החי אתם יחיה בדר - - -

ח ל ק ש נ י
תמונה עשירית

ולורד יושב במקומו. ג'ונס מולח

אדם ג': הניירות שבידי קולונל לורד הם כתבי אישום שהובאו לו על ידי קפטין ג'ונס. עשרת אלפים כתבי אישום

לורד: עשרת אלפים כתבי אישום!

ג'ונס: לא הספקתי יותר. בשלב זה הגעתי לעשרת אלפים חשודים

לורד: לא הספקת יותר? - עשרת אלפים נאשמים בעיר של מאה ועשרים אלף נפש ואתה אומר "לא הספקתי יותר"? בארתי לך כי אין זה שלב, זהו סיום. כל מה שביקשתי ממך הוא לחפש חשודים בודדים אשר משום מה פסחו עליהם בסריקות הקודמות

ג'ונס: אני מצטער על שהצלחתי מעל המשוער

לגלות אנשים שפסחו עליהם משום מה

אף שהגם אשמים במובן הרחב ביותר של המלה אלפי האנשים שהשתתפו בפועל או בחוסר פועל בפשע

עובדים מרצונם או מפחד בהשמדה או בתעשיות העזר

לורד: או בהרס העדות לפשע שבוצע
אתה יודע מי זה קולונל היינץ?

- ג'ונס: אינני מכיר אותו, אך הוא היה אחראי להרס התאים, עכשיו הוא עונה לתואר: קצין מבצעים במטה בנות הברית
- לורד: הוא ביקר כאן לפני שבועיים עם משלחת המטה, לא יהיה נעים. יש הוכחות נגדו?
- ג'ונס: לא חוקיות יותר מאלה בהם השתמשתם במשפטים הקודמים, בעיקר עדויות. אנשים שעבדו תחת פיקודו.
- לורד: למשל?
- ג'ונס: אתה מכיר אחד מהם, ריפקה, הברמן של הקנטינה שלנו
- לורד: והנס מסכים להעיד נגד מפקדו לשעבר? ראיתי כיצד נפגשו, זה נגע ללב. לא האמנתי כי בצבא שלהם יכולים לשרור יחסי ריעות כאלה בין מפקד לפיקודיו. למה הסכים לספר לך?
- ג'ונס: בי הוא מאמין. הצלתי אותו בעדותי בפני בית דין בארבעים ושש. הוא היה סוהר שלי במחנה השבויים, בזכותו ברחתי
- לורד: אתה מביא אותו כעד מלך?
- ג'ונס: הוא נאשם ככל האחרים. אין דרגות בפשע זה.
- לורד: קיויתי כי תהיה גמיש יותר
- ג'ונס: אני יודע. נתת לי פקודה וקיויתי כי אשתמש ממנה תוך כדי ביצוע, כנהוג. אולי משום כך בחרת בי. אכזבתי אותך.

- לורד: אני מודה כי אני מופתע אך אתה נרגש מדי ואינך חושב עכשיו בהגיון מאז המשפטים הראשונים - עברו שנים רבות
- ג'ונס: אולי, אך איש מהשרופים לא חזר לחיות
- לורד: אינך יכול להתעלם מהמציאות. אפילו כל החשודים שלך אשמים - מה נעשה בהם? איך אפשר לאסור עשרת אלפים איש בימי שלום?
- ג'ונס: אין לנו אפילו בתי סוהר שיכילו את מחציתם יש מחנות העומדים כמצבה ריקה המצפה לדייריה
- כבר חיו בהם עשרות אלפים בימי שלום ויש עוד כסף רב מרכוש הנפקדים בהם אפשר לבנות תאים וסורגים לכל מי שגרם להם להפקד
- לכל הנהנה מכך שהם אינם מי אם כן נקי לדעתך?
- ג'ונס: מי אינו ראוי לכתבי אישום? שאלה קשה מדי, קולונל.
- לורד: הדירה שלך, החדר בו אני גר יחד עם מרתה - גם הם רכוש "נפקדים ללא יורשים"
- לורד: האם איננו נהנים מכך שבעליהם נשרפו בכבשנים? לפי השיטה שלך צריך להוציא את כולם להורג

תסונה
עשירית

- ג'ונס: גם לפי השיטה שלהם.
איני יכול לתפוש מה ההבדל.
אולי משום שדמם טהור יותר מדם הקרבנות?
לורד: הוזהר בדברריך, קפיטן, אתה מפריז
ג'ונס: זו פקודה?
לורד: אוהרה.
אני מנסה לעזור לך לצאת מן הסבך ואינני יודע
כיצד
ג'ונס: לעזור לי?
חבל על הטרחה. לי אין אשלייות.
לא האמנתי מעולם כי אשמים יובאו לדין
אינני מאמין בזה עכשיו. על כן ברחתי.
אף לא היה מקום.
כמה פושעים בפוטל או בחסר פוטל ישנם בכל
מקום? - כמה ומי? כמה כתבי אשום היה עלי
לכתב לו הגעתי למקום, לו עוד היה מקום?
מי אשם - נותן הפקודה, או מי שבצעה, או מי
שרק עקם אפו, הסיט עיניו מכותרות עתון הערב
אל בד השעשועים לשכח -
כי הוא טובל בדם אדם אחר?

כִּי הָאָדָם שָׁמַת, נִדְרָף אוּ מִתְנַנֵּן, מִכָּה אוּ נַעֲלֵב -
הוא רק אֶחָד. תָּמִיד אֶחָד.
בּוֹדֵד.

וּלְאֶחָד אֵין לַעֲזֹר כְּשֶׁהוא קָרֵבָן. גּוֹעַ בְּבִדּוּת -
מולו: מִחֲנָה רוֹצְחִים וְאֲדִישִׁים וְכָל חוֹסִים בְּצֵל
אומות אוּ מִשְׁטָרִים, מָה אֲכַפֵּת אִם הוּא אֶחָד
מִעֲשָׂרָה אוּ מִמִּילִיּוֹן?

בְּתַחוּם שְׂקִית הָעוֹר בְּהַבֶּשֶׂר, הָדָם שֶׁל אִישׁ אֶחָד -
הוא תַּחוּם כָּל הַמוֹסָר; לוֹ גַם תְּבִנָּה לוֹ הֵיכְלוֹת עֶנְק -
תָּמִיד יֵהִיוּ פְתָחִים שֶׁלוֹ קִטְנִים בְּקוֹמַת אָדָם אֶחָד -
לְנִכְנָסִים וְלִיּוֹצְאִים.

לַעוֹלָמִים וְעוֹד.

אַתָּה שׁוֹאֵל אוֹתִי מִי נוֹתֵר וְהוּא נָקִי מִכָּל אָשָׁם?

לורד: מתי המשפט?

ג'ונס: נדחה כמובן

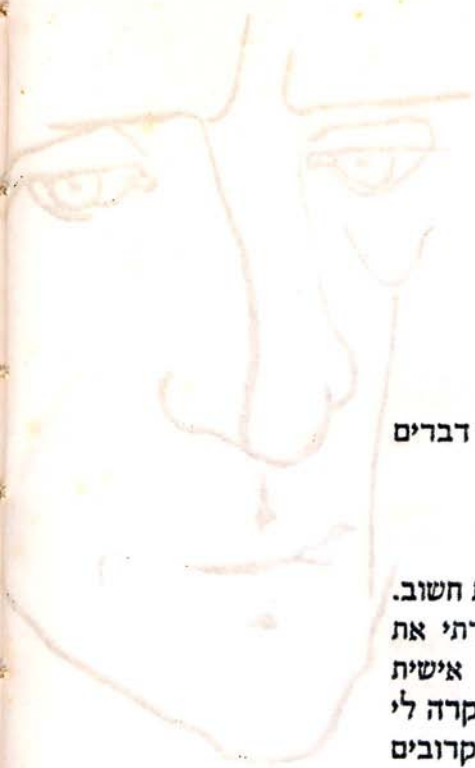
לורד: גמרת תפקידך. אתה חופשי. הכנתי לך פקודת
שחרור ושני כרטיסים באוירון היוצא בשש בבוקר.
מחר תהיה כבר מרתה בביתך.

חלק שני
תמונה
אחת עשרה

כורוס: הוא אל רחום
הוא אל חנון
הוא אל רב חסד
ונחם על הרעה
אדם ג: אלי, כמה אתה אוהב שמות
אדם א: קצת שקי, קצת אפר, ותפלה
וכבר אתה נחם על הרעה?
כורוס: הוא אל רחום
הוא אל חנון
הוא אל רב חסד
ונחם על הרעה

מרתה: המקומות שמורים. האוירון יוצא בשש בבוקר.
ג'ונס: המשפט נדחה.
מרתה: מה זה משנה לנו? אתה גמרת את תפקידך
ג'ונס: עדיין אין יודעים את התוצאות
מרתה: לא תצא מכאן לעולם אם תחכה לתוצאות
ג'ונס: את כבר מחכה שש שנים, עכשיו תחכי רק ששה שבועות
מרתה: אתה תחכה לעולם. לתוצאות

ג'ו נ'ה

ג'ו נ'ס

ג'ו נ'ס: המשפט הזה חשוב לי, מרתה. בחיי לא היו דברים חשובים.

לא האמנתי כי יהיו כאלה.

מרתה: המשפט חשוב! - יש לך לב חכם וקר

ג'ו נ'ס: אולי. תחילה לא האמנתי כי זה יכול להיות חשוב.

אינני מכיר את החשודים שלי, לא הכרתי את הקרבנות. אומרים שרק המוכרים לך אישית

חשובים לך, רק הקרובים. איני יודע מה קרה לי

מרתה: קרה שאלמונים מרשימות החשודים נעשו קרובים

לך יותר ממני

או ממך. זה שגעון.

מוכר לי.

גם הוא ידע כל מה שחשוב ממנו או ממני.

כל מה ששייך למשהו, לכלל, לפשע או לחפות

מפשע.

אתה דומה לו ג'ו נ'ס. לבך קר.

אנחנו נפרדים בפעם השניה.

הזמן אוזל כחול בשעונים.

עוד גרגרים מספר ולא יהיה עוד זמן.

האיש בעל הלב הקר.

ג'ו נ'ס:

אינו מוכשר להיות פרוע כלבך.

אולי זה חוסר כשרון לאהוב אותך.

אולי זה צער על משהו שמת וזה עתה החל להיות

ת מ ו נ ה
אחת עשרה

מרתה: ראית דמעוטי וכבר נדמה לך כי נשתנה דבר.
כמעט אמרת לי שאתה אוהב אותי, שלבך כבר חם.

כורוס: קצת שקי, קצת אפר ודמעה
יכבר אתה נחם על הרעה?

מרתה: אינך יכול, יונה גיונס,
אינך יכול להפסיק להבין -
אינך מבין את החולשה, את האפור, את נאקת
הסתם של כלבים שוטים אל הירח
תגיד את האמת, היה לך פעם חשק לנאוק סתם,
באמצע הרחוב?

כורוס: כי הוא רחום

כי הוא חנון

כי הוא רב חסד

אדם ג: ולזה אתה קורא צלם אלוהים!

כורוס: ונחם על הרעה

ח ל ק ש נ י
ת מ ו נ ה
ש ת י מ ע ש ר ה

לורד ואדם ב' נכנסים לחדרה של מרתה. אדם ב' אינו מדבר במשך כל התמונה.

לורד: הגב' מרתה היינץ?

מרתה: כן, כך קראו לי פעם

לורד: למה?

מרתה: הוא אימץ אותי לבת אחרי שאמא נהרגה, זה כדי להציל אותי ממחנות הבושת לחיילים מן החזית.

לורד: מר הנס ריפקה טוען כי מרתה היתה אשתו ומזכירתו של קפטין הווהרמאכט היינץ בשעת מבצע ההסוואה של הפשעים

ג'ונס: למה לא ספרת לי, הנס?

אדם א': הנס אינו עונה לקפטן ג'ונס. הוא כועס עליו כיון שלא עשה אותו עד מלך, שלא שכח את תפקידו לרגע כשם שהנס עשה זאת במחנה השבויים בארבעים וארבע. הנס, אינך מבין עדיין כי יש הבדל? אינך זוכר כי לא היתה זו מלחמה בין שני אויבים אלא בין צד צודק ובין צד בלתי צודק, כמו כל המלחמות?

אינך מבין כי יש הבדל בין תפקידך מאז לתפקידו של ג'ונס זה כאן?

לורד: מה ספרת לג'ונס?

- מרתה: את האמת, כי הייתי אהובתו של קפיטן היינץ אחר
שאימץ אותי לבת
- לורד: לא ספרת לו שהיית מזכירתו של קפיטן היינץ
- מרתה: לא הייתי מזכירתו. אבל אני יודעת שכשם שקשה
להוכיח כי מזכירתו של מישהו אינה אהובתו כך
קשה להוכיח את ההיפך, נכון?
- ג'ונס: למה לא שאלת אותי, קולונל?
- מרתה: הם אנשים טובים, לא רצו להעמיד אותך בנסיון,
ידידי. הם אינם מבינים כמה אתה יודע להיות נאמן
להם. הם אינם מבינים כי בעצם ידיך היית יורה בי
לו חשדת כי לא רק שכבתי עם קפיטן היינץ במשך
שלוש שנים, לו חשדת שחוץ מזה כתבתי למענו
מכתב אחד - מה היית עושה? - הם לא יודעים
מה זה צדק, קפטן ג'ונס, ואתה?
- לורד: אני מצטער, ג'ונס, יש לי פקודה לעכב את יציאתה
של מרתה, אמרתי לך כי עניין היינץ עלול להיות
לא נעים
- ג'ונס: מותר לי ללוות אותה?
- לורד: לאן? - היא נשארת כאן. אתה יוצא באוירון בשש
בבוקר

יונה
ג'ונס

כורוס: קצת שקי, קצת אפר ודמעה
וכבר אתה נחם על הרעה?

ג'ונס: אני אחכה לך, מרתה
מרתה: למה נדמה לך שזה חשוב, עכשיו.
אינך מעיז לומר שאתה אוהב אותי, אינך חושב
שאאמין
אולי תתנחם אם תוודע כי מצאוני אשמה

ג'ונס: נדרתי לא לאהב, לא להאמין, לא לקוות,
היתה מלחמה - לא נלחמתי בה
עכשיו אין מלחמה - ואני נלחם בזכרונה
והוא חזק מן השלום בשכחונה.
פחדון. יונה פחדון שפל בורח כתמיד מכל פשרה.
אני כל כך מקנא באמיצי הלב על עז רוחם
להתפשר תמיד

- כמו אלוהים.
"הכל או שום דבר"

תמונה
שתיים
עשרה

- הנה עקרון מוגי הלב, בורחים מכל זירה.
אך למה פוחדים אמיצי הלב מפחדנים כמוני?
אפילו אנחנו במקעי הדג. בלב הים,
חסר דמים, באפוריו הלבנים
ומעליו - רושמים במכחולי ענק

פְּלוּמָה שֶׁל עֲנָנִים

עַל יְרִיעוֹת שֶׁל זְמַן:

פְּשָׁרָה עִם הַיָּקוּם.

כּוּרוֹס: פְּלוּמָה שֶׁל עֲנָנִים

עַל יְרִיעוֹת שֶׁל זְמַן:

פְּשָׁרָה עִם הַיָּקוּם.

ח ל ק ש נ י
ת מ ו נ ה
ש ל ו ש ע ש ר ה

(כתובת אור:)

אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו ובהמה רבה
(הקלעים של הבמה מתרוממים. הבמה נראית עתה כמאחורי הקלעים של
תיאטרון, בניגוד, ערב הצום הגדול. רב השחקנים, שחקן א' וג' נחים כשהם
שרועים ויושבים למחצה על אביזרי הבמה שנראו לנו עד עתה כרהיטים.
מרתה עסוקה בפתיליה. שחקן ב' מאמן עצמו בתרגילי פנטומימה של עולה
לנדרוס. שני רמקולים מישנים מופיעים בחלל הבמה. האור: יומיומי
כדיאלוג)

רמקול 1: ניגוה נוצחה וממלכתה חולקה לשתים. מערבית
ומזרחית. אשורבניפל הקים בירה מחוץ לניגוה.
בין ההריסות משמיעה ניגוה נאקות חרטה. היא
שומעת לנביאי הצדק בחרדה. מחר יוצג מחזה
חדש. באחד מתיאטרוני השוק מנסים השחקנים
להכינו.

המספר: כָּךְ בָּא יוֹנָה בְּנִיגוּה וְנִיגוּה גְדוֹלָה.

שְׁלֹשָׁה יָמִים בָּלַב הָעִיר וְאִין לָהּ קֶץ.

בְּשׁוֹקֵי נִיגוּה נֹדַע כִּי הַנְּבִיא הִגִּיעַ.

כֹּל יוֹם, מִצְהָרִים עַד שְׁקִיעוּה, עַל בֵּימַת הַנְּבִיאִים

בְּשׁוֹק

מִתְנַבֵּא הָאִישׁ - יוֹנָה.

עַם עָרַב, בְּתִיאָטְרוֹן שְׂכָן, מְנַסִּים שְׁחַקְנִים לַעֲרֹךְ

חֲזָרָה.

תמונה
שלוש
עשרה

רמקול 2: איך נפלת משמים היילל בן שחר -
נגדעת לארץ חולש על גויים.

ואתה אמרת בלבבך: השמים אעלה, ממעל
לכוכבי אל ארים כסאי! -
אך אל שאול תורד, אל ירפתי בור
כי ארצך שחת - עמך הרגת

רמקול 2 ברקע: אל שאול תורד, אל ירפתי בור כי ארצך
שחת -

שחקן א: יפה מאד. בתי יפה. "אל שאול תורד"
- זה יפה!

שחקן ג: עכשיו כבר מאוחר מדי
שחקן א: אבל הוא אומר את זה יפה "נפלת משמים"
- זה יפה

רמקול 1: עשרות אלפי אנשים תועים ברחובות ההרוסים
של העיר, התיאטראות פתוחים. ליד במות הנביאים
נאסף קהל רב
רמקול 2: עמך הרגת הכינו לבניו מטבח

כורוס: כִּמְהָ רַחוּם, כִּמְהָ חַנוּן, כִּמְהָ רַב חֶסֶד!

תְּמִיד - נָחַם עַל הָרָעָה

רמקול 2: בַּעֲוֹן אֲבוֹתֵם בֵּל יָקוּמוּ וַיֵּרְשׁוּ אֶרֶץ וּמְלֹאוּ פְּנֵי

תֵּבֵל עָרִים. הִכִּינוּ

לְבָנָיו מִטְּבַח בֵּל יָקוּמוּ וַיֵּרְשׁוּ אֶרֶץ וְשִׁמְתִּיהָ לְמוֹרֶשׁ

קִפּוֹד וְאֲגַמִּי מַיִם

וְשִׂאטֵּאתֶיהָ בְּמִטְּאֵטֵא הַשְּׂמֵד. הִכִּינוּ לְבָנָיו מִטְּבַח

בְּמִטְּאֵטֵא הַשְּׂמֵד

ורמקול 2 יחזור על שלושת השורות האחרונות ברקע לדברים שיאמרו מעתה ויפסיק רק כשמרתה תתחיל לשיר

שחקן א: גם צודק וגם יפה

שחקן ג: וגם פרקטי מאוד

רמקול 1: הוחלט כי החל ממחר בבוקר עם הכוכב האחרון -

מתחרט כל העם על מה שעשה במלחמה ולפניה

כן הוחלט על צום, ועל לבוש שקים ואפר אשר

יחולו על האוכלוסיה האנושית והאחרת בגבולות

נינוה רבתי

שחקן א: מה, מה הוא אומר?

שחקן ג: אתה יודע, בל יקומו, בל יקימו, בל ירשו

שחקן א: אבל "מטאטא השמד" זה יפה, תודה לפחות שזה

יפה

תמונה
שלוש
עשרה

שחקן ג: אבל זה לא נכון, זה יעבור
שחקן א: אז מה? זה כל כך יפה שמרוב יופי יש לי דמעות
בעיניים, בחיי
רמקול 1: אני חוזר, עם שחר, עם הכוכב האחרון מתחיל
הצום
שחקן ג: תמיד אותה חכמה. אחרי כל מלחמה יש צום ושק
ואפר
שחקן א: מה זה רע כל כך לצום?
שחקן ג: עם הבהמות זה קשה, ואם יעלו גירה?
שחקן א: "מורש קפוד" זה טוב, זה נהדר, לא?
שחקן ג: כן
שחקן א: אתה רואה?

מרתה: מחובלי אהוב בקשתי לי
שעה של אהבה

רבשחקן: נמאס. שירי אהבה זה נמאס.

מרתה: שוב אהובים היו לה
והגלגל חזר
בין אהובה הרוחני
ובעלה הפר

רבשחקן: אמרתי לך, זה נמאס. כל שירי האהבה. אי אפשר יותר לסבול. אלפים שנה שירי אהבה ובייחוד בימים כאלה. הקהל רוצה משהו אקטואלי משהו כמו הנביא הזה, מה שמו?

מרתה: יונה? שמעת את יונה?

רבשחקן: לא הספקתי

שחקן א: כשרון נפלא

מרתה: מה אמרת?

שחקן א: כשרון נפלא והצלחה בלתי משוערת

שחקן ג: מה הוא עושה, הוא יורק אש?

מרתה: הוא מתנבא על החורבן שיבוא. זה מגרה את

הדמיון ובהשואה ההווה נעשה טוב יותר

רבשחקן: זהו. הקהל אוהב לשמוע על החורבן שיבוא

בקרב

שחקן ג: אפשר לשיר שירי חרטה, זה באופנה

שחקן א: או שירי מוסר, זה יפה כל כך

רבשחקן: לא יאמינו לנו אם נשיר את זה

מרתה: מה אתה, כהן או משהו? מה איכפת לך אם יאמינו

או לא? אתה חושב שלו הם מאמינים? אני למשל,

אינני מאמינה לאף מלה אחת - אבל אני אוהבת

לשמוע אותה, זה מרגש.

רבשחקן: תמיד מתרגשת. אנשים מפורסמים עושים עליך

תמיד רושם. לא חשוב מה ומי. לא הייתי טוב

אליך אבל הייתי מפורסם. כל העיר פחדה

תמונה
שלוש
עשרה

מהשירים שלי. עכשיו נגמרו השירים והנביא
התפרסם בכל השוק. את לא יודעת מה לרצות.

(א' וגי' קמים, מצטרפים לב' בתרגילים)

מרתה: לרצות מה?

אתה רוצה שאלך, אתה רוצה שאשוב,
אתה מפחד להיות בודד
אתה מפחד מהעלבון שאפילו מרתה עזבה אותך,
את האיש הגדול

רבשחקן: אנחנו מבזבזים זמן.

מחר יום צום, המונים יבואו אל השוק
ואנחנו עוד לא התחלנו בחזרה

(א' ב' ג' שמים מסכותיהם על פניהם ומתחילים בחזרה)

כורוס: השוק יודע נפש בהמתו

השוק יודע נפשכם

השוק יודע לנחש מראש את רצונך

רבשחקן: אגיד לך מה אני רוצה, שיגמר בין הערבים,

שיהיה כבר יום או לילה, או משהו

כורוס: השוק הוא מסתורין בזיל תזול
לשוק יבוא כל מאמין כי יש יקר וזול
השוק שלי מוכר הכל

(רב שחקן מוריד אף הוא את המסכה ממצחו לפניו)

רבשחקן: בכל מחיר, לכל אדם
מוכר השוק שלי הכל
בכל מחיר, של כל אדם
של קדש ושל חל

שחקן ג: אם תרצה אֶמְכֹּר לְךָ אֶת הַהֶפֶל יְכוּל
אֶת הַקְּדוּשׁ מִכֹּל
אֶת הַחֹלִי מִחַל

כורוס: בכל מחיר אֶמְכֹּר
בכל מחיר אֶצְטַק
וכל אדם יִצְעַק אֵלַי

כי יֵאָמֵן בְּקוֹדֶשׁ וַיֵּאָמֵן בְּחַל
הַמֵּאֲמִין כִּי יֵשׁ יָקָר וַיֵּשׁ קְדוּשׁ וַיֵּשׁ אֶמֶת

שחקן א: בכל מחיר, במחיר אדם, במחיר עולם למכירה

שחקן ב: זה אלוהים ואשתו מושכים בחוטים,
אנחנו רק רוקדים לקצב המלים -
זה תיאטרון בובות

מרתה: אתה מפחד מבין ערבים. מאז התחלת לפחד
נעשית נימוסי וחביב שזה גועל נפש. אתה מכסה
את הפנים במסכה, חושב שאינני יודעת כי יש לך
דמעות בעינים, לא מהתרגשות, רק מפחד...
ומשקר

רבשחקן: רק באמת שחרור לנשמה
רק היא תיטיב לו למצפון הרע
רק שקר במותו יוריש לה מקומה
והיא פאש קרה

מרתה: דברים של פחדנים והבל הבלים
יום יום בוחרים הם עוד אמת
יום יום רוצים הם להתאים את המלים
למעשים שנעשו במעת לעת
שחקן ג: כי המלים גמישות הן כסיבי קנים
על כל צלוחית אפשר אותן לצור בעס
לדברנים נדמה כי המעשים יהיו שונים
אם משנים את שמותיהם מעת לעת

כורוס: בבוא אמת - לא תצילנו עוד משום צרה

בבוא אמת - והיא פאש קרה

הכל נחרף פתאם

והדמעות תקפאנה

האוהבים יחווירו באורה

והיפה תדעך כנעורת אש

כורוס ומרתה: בבוא אמת - לא תצילנו עוד משום צרה

דמעות קפואות

על אוד שחור

מוצל מאש

רבשחקן: את שרה ולא מפחדת.

כאילו הארץ הזאת איננה שלך.

את אוהבת את דברי הנביא.

את יודעת את נבואות החורבן על פה

מרתה: ומה אתה רוצה שאוהב, את העמדת הפנים?

רבשווקן: ואם אין העמדת פנים? וכי מה את רוצה שנעשה?

שנאמר:

לא מתחרטים כי אין לזה ערך,

כי זה לא יעזור לקטועי הידים,

כי אין דבק לראשי הערופים?

תמונה
שלוש
עשרה

אז מה לעשות?
לא לצום?
או אולי נתפלל לחורבן שיבוא?
לגאולה שבהרס?

(יונה עומד מזה זמן מה בכתח)

יונה: ערב טוב

יכורוס ממשיך להתנועע ולשיר "יזה אלוהים ואשתו", מרתה מסיטה את המסכה.

מרתה: הארון הנביא! איזו הפתעה! ערב טוב, הכנס בבקשה, מכירים?
רבשחקן: נעים מאד, שב בבקשה. אנחנו עובדים כפי שאתה רואה. קשה להתחרות אתך

(מסיט את המסכה)

הקהל עוזב אותנו כשאתה מתחיל לדבר. כבר רציתי לבקש ממך להצטרף אלינו, ההצלחה מאירה לך פנים, כפי שאומרת המליצה, אלפים שמעו אותך היום
שחקן ג: המספר החזק ביותר בשוק, כפי שאומרת המליצה, איך הצלחת לסדר את ענין הצום?

יונה: אלפים וצום אינם מודר להצלחה
 רבשחקן: אצלנו אין מודר אחר. אנחנו אף פעם לא מקווים
 לתוצאות אחרות.

כל ההצלחה שלנו זה הקהל היושב ברגע זה
 ממולי,

איך עוד אפשר למדוד?

יונה: אני אדע על כך בעוד ארבעים יום

רבשחקן: ארבעים? - מדוד וספור?

מרתה: סלח לו, אדון נביא, הוא לא שמע אותך היום. היה
 עסוק מאד.

יונה: ואת?

רבשחקן: שלוש פעמים רצה אל הבמה שלך, נלהבת.

מרתה: נלהבת, אבל לא מאמינה לאף מלה אחת

יונה: ולא ספרת לו?

מרתה: לא, יש סכנה שיאמין. יש אנשים המאמינים

במלים, כמוך. האדון הנביא הודיע היום שיעשה

דין צדק. שההיסטוריה שלנו תסתיים באופן

מוחלט וסופי בעוד ארבעים יום

רבשחקן: באמת?

יונה: אולי

רבשחקן: אמרת שאולי תסתיים?

יונה: לא, אבל קיימת סכנה של אולי

מרתה: האדון הנביא חושש שהנבואה שלו לא תתקיים

ושההיסטוריה בכל זאת תימשך

תמונה
שלוש
עשרה

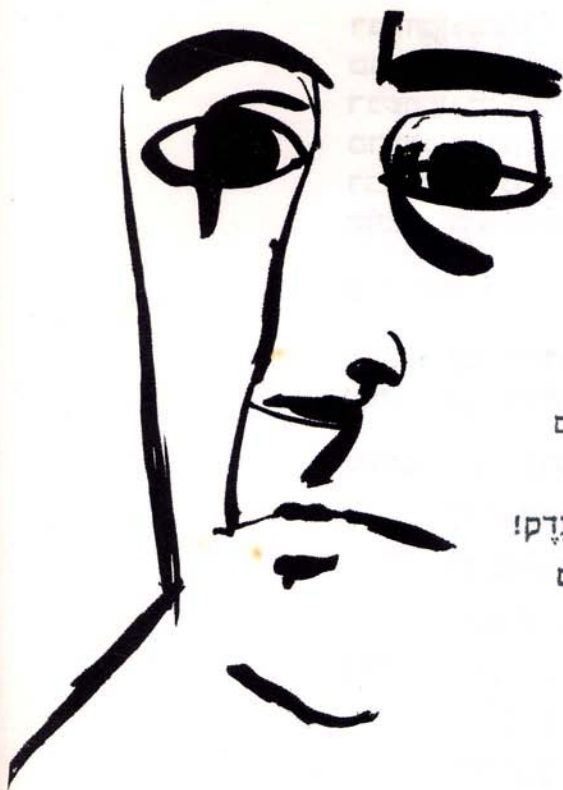
רבשחקן: באמת?
מרתה: האדון המנהל מעונין רק באמת
רבשחקן: גם האדון הנביא, נכון?
מרתה: האדון הנביא מעונין רק בצדק, יש הבדל
רבשחקן: די מרתה, תני לאדון הנביא לדבר
יונה: היא צודקת

(מרתה מגישה קפה)

מרתה: עם סוכר?
יונה: כן, תודה

כורוס: למען צדק - למען אמתו
למען השויון והשחרור
למען האחווה שהיא בתו
למען צדק -

מרתה: את אחי הם מסמרו אל לוחות הברית
אבי שרוף וקן נמלט בביבים
עמי הוגלה מעבר להרים
ותי נגזלו

כורוס: למען צדק - למען אמתו

למען השויון והשחרור

למען האהבה שהיא בתו

למען צדק -

מרתה: צלוב על לוחות הברית

צחק אחי בעויות כבאב

וחלתי על גחוני למצוא פשעו

בדרך פגשני מר צדק

בביבים רדפתי אחרי אבי

על ברכי חננתי - לכפר פשעו

אך בכל הדרכים, בכל הדרכים

פגשני מר צדק

כורוס: למען השויון והשחרור, למען צדק!

מרתה: עם אחי לא גליתי מעבר להרים

חכיתי לו

אחי הוקרב קרבן לחם

אבי ברח אל קבר

בנאות קברי שלי

- ירוק מלשד העצמות -

בנאות קברי -

לוחך לו עדר

שחקן ג: לא זו אמת של צדק?

לא תעקד אחיה אם הלוחות שבר?

אביה לא תרדף על סדר שהופר?

ותליות לא תקים לאויבי המשטר?

לא תדביר נפשו של איש אחד למען הרבים?

כורוס: אני -

מיליון אקריב למען המיליארד

ואת ביתי אקים על אדני צדק

מרתה: ואדנים דמויי תליות במסדי ישכהו

ואנשים טובים יותר על תליותי עוד יעלו

כורוס: ושיר יושר בקול גדול

קול מתליות ומביבים

קול חכמיו של העולם

שירו של מין האנשים -

שאין מקום בו לאדם

כורוס ומרתה: למען צדק!

ועל הבמה הנראית כבתמונה שניה של חלק ראשון, ליד עמוד פרשו,
הדרכים, - יונה יושב על הארץ

לורד: היטב חרה לך?

כורוס: נימן אלוהים קינין, ויעל מעל ליונה
להיות צל על ראשו - להציל לו מרעתו -
וישמח יונה על הקינין - שמחה גדולה.

לורד: היטב חרה לך?

כורוס: נימן האלוהים תולעת, בעלות השחר, למחרת
ותך את הקינין וייבש

לורד: היטב חרה לך?

כורוס: ויהי כרוח השמש

נימן אלוהים רוח קדים חרישית
ותך השמש על ראש יונה - ויתעלה
וישאל את נפשו למות
ויאמר: טוב מותי מחיי

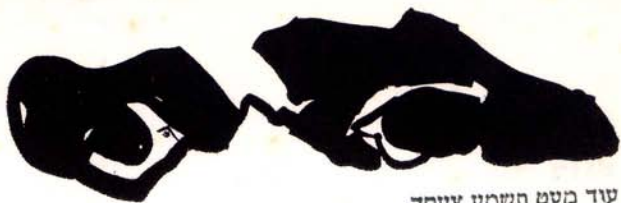
לורד: ויאמר אלוהים אל יונה
ההיטב תרה לך על הסקיון?
יונה: ויאמר יונה - היטב תרה לי עד מות
לורד: ויאמר יי: אתה חסת על הסקיון - אשר לא עמלת
בו, ולא גדלתו

שבן לילה היה - ובן לילה אבד
ואני לא אחוס על נינוה העיר הגדולה
אשר ישבה הרבה משתים-עשרה רבוא
אדם

אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו
ובהמה רבה?

(שתיקה)

יונה: ואני?

עוד מעט תשמע צעקה.
מישהו יצעק חוסר אונים שלו להיות מוסרי יותר מאלוהים
חוסר אונים שלי לשפוט

לפסוק מי הוטא

או מי פוסק -

חוסר האונים להבחין בין תליין שתלה בפקודה:

לתליין שחזר בתשובה

למי ששיתף פעולה עם תליין כיון שלא עשה דבר -
כמוני.

מה יכולתי לעשות? -

הייתי בן שמונה עשרה כאשר ההשמדה במשחשות האדם נמשכה בסדר
מופתי כמה מאות קילומטרים מהשלום וממני. אמרתי עם כולם:

מה אני יכול לעשות?

עכשיו אני נקרא לשפוט אותם, את כל מי שעזר להם כיון שפחד למות,
בתוך או מחוץ למחנות.

אני - המפחד למות.

אני - אשר אין לו די דמיון ואומץ לומר מה היה עושה לו היה גם הוא עובד
כפיה המפחד למות ומייצר על כן פצצות השמדה נאציות; או נחבא אל
השכחה או צועק הייל מפחד שלא יצעק עוד לעולם.

אני נקרא לשפוט לא תליינים אלא יהודים אשר פחדו כקרבנות ועזרו
למקריבים והם עומדים מול פני מוסר האימפוטנטים שלי מחייכים מועם.

חסר אונים - זועק את הולשתו ותשוקתו

אני מצמיד עיני אל הלא כלום שמעלי חוזר את אין האלוהים,
את מותו בלבי,

את הבריחה שברחנו ממנו אל שאול דגים - מאז יונה.

יונה ברח מפני הרחמים

צלל למצוא מוצא

מחוסר הצדק שבסליחה לניגוה

מן השירות של התבונה

והראל פוליטיקה של האלוהים.

יונה היא נביא.

שיר, השירים - מחזה וציורים

השיר התנכי כמחזה אהבה אשר עלילתו מתרחשת בארמון הקיץ של המלך שלמה אליו נקלעה הגלילית השחרחרת המתגעגעת עתה על אהובה. הרועה נדהם למצאה מעבר לשער הנעול. המלך — בעלן של עלמות אין מספר — מתנגש באהבתו של הדוד מהררי היפעה שבמורדות הלבנון, וביניהן: השולמית — חולמת, הוזה, כמהה לאהבה, כלואה בין החומות ושומריהם ומלווה על ידי בנות ירושלים התמהות על בכרה את הרועה על מלכן. אלה גיבורי המחזה בגרסה זו המוצאת את המחזה בתוך הספר התנכי מבלי לשנות מליו או סדרן במקור.

יונה ג'ונס - מחזה ושירים

עלילת הדרמה של יונה, נביא שניסה לברוח מיפו ומאלוהים כיון שסרב לנבא לניווה את עונשה מפני שלא האמין כי בירת ההרס והעינויים של העולם עשויה להענש. בימינו — עדין מהלך יונה ג'ונס והוא סרן בחיל המשפט של צבא הכיבוש של גרמניה — קרוע בין חוסר האונים של צדק הנקמה ובין חוסר ההשלמה עם תבונת המתפשרים שהיא הריאל פוליטיקה של האלוהים והממשלות. יונה — נביא בניווה וסרן בוילהלמה, אוהב את מרתה זונה ביפו ונערת-בר בגרמניה, נאבק בלורד אלוהי פרשת הדרכים והסערה וקולונל בצבא הכיבוש — ומנוצח על ידי היינץ מי שהיה סרן בוהרמאכט ואהובה של מרתה והנו עכשיו קולונל בצבא בנות הברית של הכובשים והנכבשים. מאחורי הקלעים של תיאטרון-שוק בניווה, ביום החרטה הרשמי — יוכיח יונה את אלוהים על שהוא אל רחום וחנון, ואלוהים יתעלל בו ובנו בשאלות שאין להם תשובה.

יעקב מלכין

לאחר תום לימודיו באוניברסיטה העברית בירושלים (1950) והשתלמויותיו באוניברסיטת פאריס וניו יורק (1952) הורה ספרות כללית בסימינר הקיבוצים ושמש, לצדו של מקס ברוך, כמנהל מחלקת הרפרטואר של תיאטרון הבימה. לאחר השתלמות ועבודה בתיאטרון ז'ן מארי סרו בפאריס (1956) הנו מנהל מרכזי תרבות וחברה בחיפה (בית רוטשילד, המרכז הערבי-יהודי, בית נגלר) מאז יסודם. מעבודותיו הספרותיות — בקורת ספרות ותיאטרון, שירים לירי, גרסה עברית של מדאה לג'פרס (הבימה) ושל ספורי המהפכה לברגלסון (ספרית פועלים), מסה על ההנאה כקנה מידה לבקורת ומבוא לצ'פלין וברכט (ספר הרצאותיו בטכניון), הפנאי והפעילות התרבותית בחברת הרווחה — ורומן בכתובים: יער מנוחות השוא. יעקב מלכין הנו בן 39, נשוי ואב לשני ילדים.

פליס פזנר

למדה ציור באקדמיה לאמנויות ובמכון בארנס בפילדלפיה, עיר מולדתה. עלתה לארץ ב-1949. יצאה להשתלמות ולימודים בסורבונה (1951) ושוב עבדה בצרפת בשנים 1956—1957 בסטודיו שלה בפאריס וביורה. במקביל לעבודתה כציירת עסקה בישראל באילוסטרציות וציור כרזות תיאטרון (הקאמרי, הבימה). תערוכת ציוריה הראשונה בישראל — מקרא סטודיו, תל אביב — 1953. השתתפה בתערוכת הרישומים של מוזיאון תל אביב. רבות מעבודותיה באוספים בארה"ב ובצרפת. מאז 1958 היא עובדת בחיפה ומנהלת הסטודיו לציור בבית רוטשילד מאז יסודו.

חיפה - חברה להוצאת ספרים בע"מ

יצאו לאור עד עתה: אלבום אלטנוילנד לתאודור הרצל (גרסה עברית, אנגלית, גרמנית) ספורים לשרון, כתוב ומצויר על ידי דורון תבורי (עברית ואנגלית). מחזות — מאת יעקב מלכין וציורים מאת פליס פזנר.